

“Sofrayı Kuran Kaldırıyor”: Ev İçi İş Bölümünün Kadınların Psikolojik Sağlığı Üzerine Etkisi

DOI: 10.26466/opus.764464

*

Sevim Gezegen Ünlü *

* Dr. , Serbest Araştırmacı

E-Posta: sevimgezegen@gmail.com

ORCID: [0000-0002-2126-5468](https://orcid.org/0000-0002-2126-5468)

Öz

Bu araştırmanın amacı, çoklu rol sahibi kadınlarda ev içi iş bölümünün eşler arası dağılımının kadımların psikolojik sağlıkları üzerindeki etkisini ve bu etkide iş-aile ve aile-iş çatışmasının aracılık rollerini çoklu grup analizleri ile test etmektir. Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesinden seçilen 7 ilde 814 çoklu rol sahibi kadın ile anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda tüm örneklem için elde edilen bulgular, ev içi iş bölümünün kadınlar aleyhine tüm demografik kategorilerde eşitsiz bir şekilde dağıldığı ve bu dağılımın kadınların psikolojik sağlıklarını olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Bununla birlikte iş aile çatışması, ev içi iş bölümünün psikolojik sağlığın anksiyete ve depresyon boyutu üzerindeki etkisinde aracılık rolüne sahiptir. Çoklu grup analizleri sonucunda; ev içi iş bölümünün eşler arasındaki eşitsiz dağılımı aylık 3.000 TL ve üzeri gelir elde eden, lisans ve lisansüstü mezunu çoklu rol sahibi kadınlarda psikolojik sağlığın sosyal işlev bozukluğu boyutunu tecrübe etme riskini artırırken; 2.021-2.500TL düzeyinde gelir elde eden, lise ve önlisans mezunu ve çalışma hayatına artık devam etmek istemeyen çoklu rol sahibi kadınlarda anksiyete ve depresyon riskini arttırdığı gözlemlenmiştir. Bu anlamda çoklu rol sahibi kadınlar, psikolojik sağlıklarının hangi konularda riske gireceği kapsamında demografik özellikleri itibari ile ayrılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Roller, Ev İçi İş Bölümü, İş-Aile Çatışması, Psikolojik Sağlık

“Who Set the Table She Removes It Back”: The Effects of Division of Household Labor on Women’s Psychological Health

*

Abstract

The aim of the study is to test the effect of the division of household labor on psychological health of women with multiple roles with mediation roles of work-family and family -work conflict with multiple group analyses. 814 women with multiple roles from seven different cities which are located in 7 different regions of Turkey contributed this research. According to results, there is an inequality against women in the division of household labor within the every category in the sample. These unequal distributions of household labor negatively affect the psychological health and increase risk to experience anxiety and depression. Besides, work-family conflict mediates the relation between division of household labor and anxietyanddepression which is sub-dimension of psychological health. Results of multi-group analyses creates a distinction between sub dimensions of psychological health, on the one hand negative effects of household labor on social functioning disorder which is sub dimension of psychological health is observed just in women with multiple roles who earn monthly 3.000 TL and above, have bachelor and master degree. On the other hand negative effects of division of household labor on anxiety and depression were observed just in women with multiple roles who earn monthly minimum wage and 2.021-2.500TL, have high school and associate of science degree.

Keywords: *Multiple Roles, Domestic Labour, Work-Family Conflict, Mental Health*

Giriş

Geleneksel rollerinin birikimini sırtlarında taşıyarak çalışma hayatında yer alan kadınların, rol kompozisyonlarındaki artışın sağlık üzerindeki sonuçları zengin bir araştırma alanı inşa etmiştir. Bu alan negatif ve pozitif yaklaşımlar olmak üzere iki başlık altında gruplanmaktadır. Çoklu rollerin kadınlar için ortaya çıkaracağı olumlu sonuçlar “rol birikimi hipotezi” (Sieber, 1974), “rol genişlemesi hipotezi” (Sorensen ve Verbrugge, 1987) ve “rol artışı hipotezleri” (Marks, 1977; Sieber, 1974; Thoits, 1983) ile pozitif yaklaşımlar başlığıyla öne sürülürken; olumsuz sonuçlar “çoklu rol hipotezi” (Goode, 1960; Merton, 1957), “rol gerginliği hipotezi” (Goode, 1960), “kıtlık hipotezi” (Goode, 1960; Marks, 1977) ve “rol ikamesi hipotezleri” (Ali ve Avison, 1997; Waldron ve Jacobs, 1988; Waldron, Hughes ve Brooks, 1996; Waldron ve Jacobs, 1989) ile negatif yaklaşımlar başlığıyla öne sürülmektedir. Çoklu roller ve psikolojik sağlık ilişkisini açıklamayı amaçlayan önemli bir literatürün (Barnett ve Marshall, 1992; Kopp ve Ruzicka, 1993; McBride, 1990; Ruderman, Ohlott, Panzer ve King 2002; Thoits, 1983; Waldron ve Jacobs, 1989; Waldron, Weiss ve Hughes, 1998) yanı sıra bu rollerin her birine odaklanarak yürütülen çalışmalar da mevcuttur. Bu rollerin sergilendiği alanlardan biri evdir. Çoklu rol sahibi kadınların geleneksel rollerinin sırtlarına yüklediği, ücretlendirilmemiş, eşitsiz (Coltrane, 2000) ve fazlasıyla toplumsal anlamda cinsiyetleşmiş (Baxter ve Tai, 2016, s.660) bir emek türü olarak ev içi emek, kadınların psikolojik ve fiziksel sağlıkları üzerine tehdit oluşturacak konuma gelebilir (Baxter ve Tai, 2016; Glass ve Fujimoto, 1994; Lennon ve Rosenfield, 1994; Shelton ve John, 1996; Voydanoff ve Donnelly, 1999). Ev içi işlerin evli ve çalışan kadınlar için eşler arasındaki eşitlikçi dağılımı, psikolojik sağlık üzerinde olumlu etkilere sahip iken; eşitsiz durumlarda olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

Çoklu rollerin psikolojik sağlık üzerindeki olumsuz etkilerini açıklayabilecek kavramlardan biri çatışmadır. Ev içi işler, iş hayatının gerekliliklerine engel oluşturabileceği gibi (aile-iş çatışması), iş hayatının gereklilikleri peşinde koşarken yerine getirilmemiş (iş-aile çatışması) bir sorumluluk alanı olarak kadınlarda çatışmaya kaynaklık edebilmektedir. Negatif yaklaşımlar çerçevesinde çoklu roller ile iş aile çatışması arasında nedenselliği ortaya koyan birçok çalışma mevcuttur (Carlson ve Perrewé, 1999; Kelly ve Voydanoff, 1985; Thomas ve Ganster, 1995; Warren ve Johnson, 1995). Yine ben-

zer bir nedensellik çatışma boyutları ile psikolojik sağlık arasında gözlemlenmektedir (Aycan ve Eskin, 2005; Madsen, 2001, 2003; McNamara, Bohle ve Quinlan, 2011; Sharma, Dhar ve Tyagi, 2016). İş-aile ve aile-iş çatışmalarının çoklu rol sahibi kadınlarda psikolojik sağlık üzerindeki olumsuz etkileri yıpratıcı boyuttadır. Ev içi iş bölümünün eşitsiz dağılımının psikolojik sağlık üzerindeki etkilerinin bağlamsallaştırılması adına ise bu olumsuz etkiler, meslek grupları, eğitim ve gelir düzeyleri arasında gözlemlenmiştir (Gurin, Veroff ve Feld, 1960; Indik, Seashore ve Slesinger, 1964; Law, Steinwender ve Leclair 1998; Marchand ve Blanc, 2011; Marchand, Demers ve Durand, 2005).

Bu araştırmanın amaçları; 1) Ev içi iş bölümünün eşler arasındaki dağılımının kadınların psikolojik sağlıkları üzerindeki etkilerini anlamaya çalışmak; 2) Ev içi iş bölümü ile psikolojik sağlık arasında kurulan ilişkide iş-aile ve aile-iş çatışmalarının aracılık rolünü görmek; 3) Çatışmanın aracılık rolü ile psikolojik sağlık üzerindeki etkilerine ait bulguları, eğitim, gelir, çalışma hayatına devam etme isteği kategorilerine göre gruplar arası karşılaştırmalı olarak incelemektir.

Çoklu Rol Teorileri ve Psikolojik Sağlık İlişkisi

Psikolojik sağlık, bireyin psikolojik olarak herhangi bir hastalığa sahip olmamasından çok daha fazlasıdır. Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımında "psikolojik sağlık, bireylerin kendi yeteneklerini gerçekleştirdiği, günlük hayatta karşılaştığı stresle baş edebildiği, üretken çalışabildiği ve topluma katkı sağlayabileceği iyi hal durumu" olarak ifade edilmektedir (Dünya Sağlık Örgütü, 2018).

Çoklu rollere aynı anda sahip olmanın sağlık üzerinde önemli etkileri vardır. Araştırmalar, çalışan kadınlar ile ev kadınlarının sağlıkları arasında farklılıklar olduğu sonucunu göstermektedir. Çoklu rollerin psikolojik ve fiziksel sağlık üzerinde etkilerini araştıran birçok çalışma gerçekleştirilmiştir (Arber vd., 1985; Froberg vd., 1986; Gove ve Tudor, 1973; Nathanson, 1980; Reskin ve Coverman, 1985; Verbrugge, 1986; Waldron ve Jacobs, 1988; Waldron vd., 1998; Ahmad-Nia, 2002; Arber, 1997; Dökmen, 2003; Etiler, 2016). Bu araştırmalarda çoklu roller annelik, ücretli bir işte çalışma ve evlilik rolleri bağlamında ele alınmaktadır.

Çoklu rollerin kadınların hem fiziksel hem de psikolojik sağlıkları üzerinde pozitif ve negatif etkileri olduğunu savunan iki karşıt görüş vardır (Baruch ve Barnett, 1986, s.578; Froberg vd., 1986). Negatif yaklaşımlar, bireylerin sınırlı enerjileri, sınırlı zaman ve sınırlı kaynakları olduğunu, çoklu rolleri olan kadınların genellikle aşırı rol yükü ve rol çatışmasına maruz kaldığını ve bu nedenle çoklu rollere sahip olmanın kadınların sağlıklarını ve iyi hallerini olumsuz yönde etkilediğini varsaymaktadır (Dennerstein, 1995; Goode, 1960; Hartley, Popay ve Plewis, 1992; Moen, Dempster-McClain ve Robin, 1992). Çoklu rollere sahip olmanın sağlığı olumsuz yönde etkilediğini savunan yaklaşımlar, “Çoklu Rol Hipotezi” (Goode, 1960; Merton, 1957), “Rol Gerginliği Hipotezi” (Goode, 1960), “Kıtlık Hipotezi” (Goode, 1960; Marks, 1977) ve Rol İkamesi” hipotezleridir (Ali ve Avison, 1997; Waldron ve Jacobs, 1988; Waldron vd., 1996; Waldron ve Jacobs, 1989). Bu yaklaşımlarda aynı anda farklı rolleri yerine getirmeye çalışmanın yanı sıra, kadınların hangi koşullarda mevcut rollere sahip olduğu üzerinde de durulmaktadır. Belirli koşullar (çok küçük yaşta çocuk, çok sayıda çocuk sahibi olmak, tek ebeveynlik, ev içi işler için birincil sorumluluğa sahip olma) ile birlikte iş hayatına dahil olma, kadınların yaşadıkları stresi arttırmakta ve çoklu rollerin pozitif etkisini azaltmaktadır (Dennerstein, 1995:506). Aynı zamanda gelir, kadınların psikolojik sağlıkları açısından önemli etkiye sahiptir. Örneğin asgari ücretli işte çalışan ve herhangi bir desteği olmayan genç bir anne, farklı sosyal destek olanaklarına sahip olabilen orta sınıftan çalışan bir anneye göre kişisel olarak daha fazla yıpranmaktadır (Bernstein, 2001, s.174).

Pozitif yaklaşımlar ise, farklı alanlardaki çoklu rollere sahip olmanın sosyal ilişkileri ve yaşam tatminini arttırdığı, sosyal sermayeyi ve kaynakları genişlettiği, rutin ve monoton ev işlerinden uzaklaşmayı sağladığı, ekonomik özgürlük getirdiği ve duygusal tatmin sağlaması sebebiyle daha iyi bir sağlık ve daha yüksek düzeyde iyi hal ile ilişkili olduğunu savunmaktadır (Moen vd.,1992; Sieber, 1974; Thoits, 1983; Waldron ve Jacobs, 1989; Waldron vd.,1998). Bu bağlamda çoklu rollerin bireylerin sağlığına pozitif etkisi olacağını savunan yaklaşımlar; “Rol Birikimi Teorisi”, “Rol Genişlemesi Teorisi”, ve “Rol Artışı Teorisi”dir. Bu yaklaşımlara göre üç rolü olan kadınların daha az rolü olan kadınlara kıyasla daha bağımsız, kendine güvenen, hoşgörülü, bireysel ve karmaşık oldukları açıktır (Helson, Elliott ve Leigh, 1990, s.84).

Ev İçi İş Bölümünün Eşler Arası Dağılımı

Üretken emek (reproductive labour) ev işlerini, çocukların yetiştirilmesini, aile büyüklerinin fiziksel ve manevi olarak bakımını içermekte (Lordoğlu ve Özkaplan, 2005:257) ve kadınların görünmez emeklerinin bir karşılığı olarak “ev içi emeği” ifade etmektedir. Ev içi emek, aile üyelerinin ve evin devamlılığını sağlamaya yönelik harcanan ücretsiz emek olarak tanımlansa da; duygu yönetimi gibi görünür olmayan emek türlerini görmezden geldiği için eleştirilmektedir (Shelton ve John, 1996). Türkçe literatürde ise “kadınların görünmeyen emeği” (Dedeoğlu ve Öztürk, 2010; Memiş ve Özay, 2011; Savran ve Demiryontan, 2008) şeklinde tanımlanmaktadır. Bu anlamda ev içi emeği, aile üyelerinin ve evin devamlılığını sağlamaya yönelik harcanan ücretsiz ve görünür olmayan emek türlerinin toplamı şeklinde tanımlamak daha doğru olacaktır.

Hochschild ve Machung (2012), kadınların ücretli bir işte çalıştıktan sonra ev içi işler için harcadıkları emeği “ikinci vardiya” olarak nitelendirmiştir. Bu iki vardiyayı aynı anda yürütmek bireylerde hem psikolojik hem de fizyolojik rahatsızlıklara sebep olabilmektedir. İsveç’te yürütülen bir araştırmaya göre 25-64 yaş arası kadınlarda ağır ev işlerinin kişinin standart altı bir düzeyde genel sağlık durumunu değerlendirmesinde etkili olduğu vurgulanmaktadır (Molarius vd., 2013). Bununla birlikte başlı başına ev işlerine harcanan emek, hem süre hem de yoğunluk anlamında, negatif stresin bir açıklayıcısı konumundadır (Bird, 1999).

Araştırmalarda ev içi iş bölümünün eşler arası dağılımında dikkat çekici sonuçlar elde edilmiştir. Eşlerin her ikisinin çalıştığı işçi sınıfı ailelerde ev içi işlerin dağılımındaki eşitsizlik algısının evlilik çatışması ile ilişkili olduğu görülmektedir (Perry-Jenkins ve Folk, 1994). Bu eşitsizlik algısına ek olarak kadınların eşleri ile olan ilişkilerine yönelik tatminsizlikleri genel sağlık durumlarını düşük düzeyde değerlendirmeleri sonucu ile ilişkilendirilmiştir (Staland-Nyman, Alexanderson ve Hensing 2008). Eşi ile ilişkisinde, kendisi aleyhine ev işlerinin eşitsiz bir şekilde dağıldığı algısına sahip kadınlarda, ilişkilerinde eşitlik algısına sahip kadınlara göre daha yüksek seviyelerde stress, yorgunluk, fiziksel ve psikosomatik semptomlar, depresyon ve iş aile çatışması gözlemlenmiştir (Cleveland vd., 2015; Eek ve Axmon, 2014). Bu anlamda ev içi iş bölümünün ağırlığından ziyade ev işlerinin dağılımındaki eşitsizliğin negatif stress üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Eğitimlerini

yarıda kesen, kuzey İsveç kasabasında yaşayan, orta sınıf kadınların yaşamlarının 16 ve 42 yaşları arasındaki periyodun 26 yıllık izleme sürecinin ardından yürütülen analizler neticesinde, finansal sıkıntılar ve eşler arasındaki ilişkide eşitsizliklerin depresif mod ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Hammarström ve Phillips, 2012). Bird’ün (1999) çalışmasında, erkeklerin ev işine düşük düzey katkı sunmaları cinsiyetler arası depresyon farklarını açıklar niteliktedir. Ev işlerinin dağılımındaki eşitsizliğin, eşler arası ilişkide eşitsizlik algısı ile bir araya geldiği durumların strese kaynaklık ettiği bir diğer bulgudur (Harryson, Strandh ve Hammarström, 2012). Bu araştırmalardan hareketle aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

- **H1.** *Ev işlerinin eşler arası dağılımındaki eşitsizlik çoklu rol sahibi kadınların psikolojik sağlıkları üzerinde olumsuz etkilidir.*
- **H1.1.** *Ev içi iş bölümünün eşler arası dağılımındaki eşitsizlik psikolojik sağlığın anksiyete ve depresyon boyutu üzerinde olumsuz etkilidir.*
- **H1.2.** *Ev içi iş bölümünün eşler arası dağılımındaki eşitsizlik psikolojik sağlığın sosyal işlev bozukluğu boyutu üzerinde olumsuz etkilidir.*

İş ve Aile Bağlıları Arasında Çatışma

İş ve aile gibi iki farklı bağlam arasındaki çatışma ilk olarak Greenhaus ve Beutell’in (1985) tarafından kavramsallaştırılmıştır. Çalışmalarında (a) rol için harcanan zamanın; (b) role katılım temelinde yaşanan gerilimin; ve (c) rolün gerektirdiği davranışların, bir diğer rolün gerekliliklerini yerine getirmeyi zorlaştırdığı durumlarda, iki bağlam arasında çatışmanın ortaya çıkabileceğini öne sürmüşlerdir (Greenhaus ve Beutell, 1985, s.76). İş aile çatışmasını; Izraeli (1994, s.371), “iş (aile) rolünü üstlenmiş olmak, aile (iş) rolünü üstlenmek ile daha da zorlaşmakta ve birey iş veya aile rollerinden birisini diğeri ile aynı anda üstlendiğinde birçok çelişki ve uyumsuzluk yaşamaktadır”; Parasuraman ve Simmers (2001, s.556), “iş ve aile rollerinin aynı zamanda ortaya çıkmasından kaynaklanan uyumsuzluk hali” şeklinde tanımlamışlardır. İş aile ve aile iş çatışmaları, çoklu rol sahibi bireyin, rollerinin gerekliliklerine ve içeriğine uyma çabasının, sahip olduğu sınırlı zaman, yüzleştiği gerilimler ve farklı rollerin gerektirdiği spesifik davranışlar nedeniyle tam anlamıyla tatmin edici sonuçlar doğurmadığı durumların kavramsallaştırılmasıdır.

İş aile çatışması çalışanların demografik özelliklerine göre farklılık gösterilmektedir (Madsen, 2003, s.37). Dikkat çeken demografik özelliklerden biri cinsiyetler arası farklılıktır. Lo'ya göre (2003, s.377) kadın çalışanlar erkek çalışanlara oranla daha fazla çatışma yaşamaktadır. Bunun sebeplerinden biri, çalışan anneler çalışan babalara oranla daha fazla rol yüküne maruz kalırlar çünkü kadınların çalışma hayatından ve ailelerinden gelen talepler her zaman daha fazladır (Rexroat ve Shehan, 1987, s.737). Bu araştırmada ise erkek ve kadın arasındaki rol yükü dağılımı, ev içi işlerin dağılımı ekseninde tartışılmaktadır. Araştırmalar iş aile çatışması ile sağlık arasında ise güçlü bir ilişki olduğunu ve iş aile çatışmasının artmasıyla birlikte özellikle psikolojik sağlığı olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir (Madsen, 2001, s.37; 2003,s.528; McNamara vd., 2011, s.231; Sharma vd., 2016, s.5) Aycan ve Eskin'in (2005:453) araştırma bulgularında, Türkiye'de 0-6 yaş arası çocuğu olan iki kariyerli ailelerde, iş aile çatışmasının psikolojik iyi hal, evlilik tatmini ve ebeveynlik performansı ile negatif ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu noktalardan hareketle ev içi iş bölümünün psikolojik sağlık alt boyutları üzerindeki etkisinde iş-aile ve aile-iş çatışmasının aracılık rollerini tartışan aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

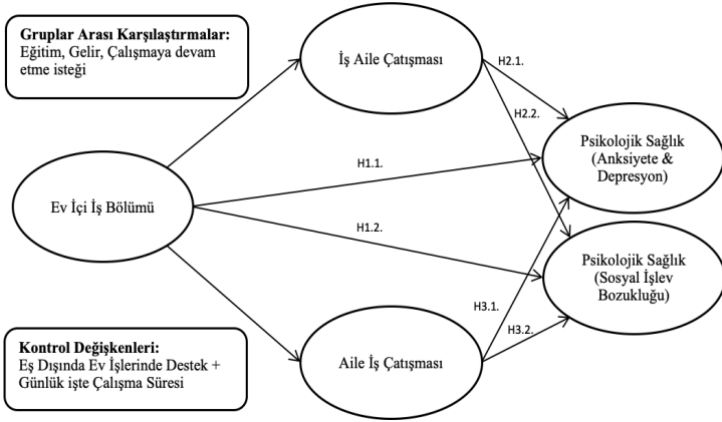
- **H2.** *Ev içi iş bölümünün eşler arası dağılımındaki eşitsizliğin, çoklu rol sahibi kadınların psikolojik sağlıkları üzerindeki olumsuz etkisinde iş-aile çatışmasının aracılık rolü vardır.*
- **H2.1.** *Ev içi iş bölümünün eşler arası dağılımındaki eşitsizliğin, psikolojik sağlığın anksiyete ve depresyon boyutu üzerindeki olumsuz etkisinde iş-aile çatışmasının aracılık rolü vardır.*
- **H2.2.** *Ev içi iş bölümünün eşler arası dağılımındaki eşitsizliğin, psikolojik sağlığın sosyal işlev bozukluğu boyutu üzerindeki olumsuz etkisinde iş-aile çatışmasının aracılık rolü vardır.*
- **H3.** *Ev içi iş bölümünün eşler arası dağılımındaki eşitsizliğin, çoklu rol sahibi kadınların psikolojik sağlıkları üzerindeki olumsuz etkisinde aile-iş çatışmasının aracılık rolü vardır.*
- **H3.1.** *Ev içi iş bölümünün eşler arası dağılımındaki eşitsizliğin, psikolojik sağlığın anksiyete ve depresyon boyutu üzerindeki olumsuz etkisinde aile-iş çatışmasının aracılık rolü vardır.*
- **H3.2.** *Ev içi iş bölümünün eşler arası dağılımındaki eşitsizliğin, psikolojik sağlığın sosyal işlev bozukluğu boyutu üzerindeki olumsuz etkisinde aile-iş çatışmasının aracılık rolü vardır.*

Yöntem

Araştırma modeli Şekil 1’de paylaşılmıştır. Araştırmanın teorik arka planını çoklu rollerin psikolojik sağlığı olumsuz etkilediğini savunan negatif yaklaşımlar oluşturmaktadır. Araştırma amacı, çoklu rol sahibi kadınlarda ev işlerinin eşler arası dağılımındaki eşitsizliğin, psikolojik sağlık alt boyutları üzerindeki olumsuz etkisinde iş-aile ve aile-iş çatışmasının aracılık rollerini, çoklu grup analizleri ile test etmektir.

Araştırma Modeli

Araştırma modelindeki değişkenler arası ilişkilerin örneklem içi belirlenen gruplar arası karşılaştırmaları yapılacaktır. Çoklu grup analizleri, çalışma hayatına devam etme isteği, çocuk sayısı, gelir ve eğitim kategorilerinde gerçekleştirilecektir. Ön kabullerden ziyade keşfedici bir perspektif ile karşılaştırmaların kurgulandığı bir bölümdür.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Araştırma modelinin açıklayıcılığını arttırabilmek için bağımlı değişkenler üzerinde etkili olabilecek iki kontrol değişkeni (eş dışında ev işlerinde destek ve mesai süresi) modele eklenmiştir. Ev işleri için aile üyelerinden ve profesyoneller vasıtasıyla destek alınabildiğinden kadınların ev işlerindeki yükü azalmaktadır. Aynı zamanda mesai saatlerinin uzunluğu işten psikolojik olarak uzaklaşma imkanını kısıtlar. Bu nedenle psikolojik ve fizyolojik iyi olma hali üzerinde olumsuz etkiler doğurabileceği belirtilmektedir

(Sanz-Vergel, Demerouti, Bakker ve Moreno-Jiménez, 2011). Çoklu rol sahibi kadınların işlerine ayırdıkları mesai süreleri, psikolojik sağlıkları üzerinde etkili olabileceği ve sınırlı zaman kaynağına sahip kadınların tecrübe ettiği gerilimi arttırabileceğinden modele kontrol değişkeni olarak dahil edilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Araştırma Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nun 2017 yılında yayınladığı 81 İl Durum Raporunda öne çıkan Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesindeki büyük şehirlerde (Adana, Malatya, İzmir, Gaziantep, Ankara, Samsun ve İstanbul) gerçekleştirilmiş ve "benzeşik (homojen) örneklem yöntemi" ile örneklem belirlenmiştir. Özel sektörde ücretli-yevmiyeli, kendi hesabına ve işveren olarak çalışan 814 çocuklu ve evli kadın ile anketler yapılmıştır. Bu araştırmada yazarın 2019 yılında kabul edilen doktora tez çalışmasında elde edilen veriler kullanılmıştır. Analizler SPSS 21 ve AMOS 20 programları ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan kadınlar 20-65 yaş aralığında yer almaktadır. Eğitim düzeyleri açısından kadınların %27,64'ü ilköğretim, %27,76'sı lise, %19,91'i ön lisans, %22,23'ü lisans ve %2,45'i lisansüstü eğitim aldığı görülmektedir. Araştırmaya katılanların %11'i yarı zamanlı işlerde istihdam edilirken, %89'u tam zamanlı işlerde istihdam edilmektedir. Çalışma süresi açısından ise %16,21'i 8 saatten az, %65,61'i 8-10 saat, %13,88'i 10-12 saat ve %4,3'ü 12 saatten fazla günlük çalışma süreleri olduğunu belirtmiştir.

Veri Toplama Araçları

İş Aile Çatışması Ölçeği: Araştırmada katılımcıların yaşadıkları çatışmayı ölçmek amacıyla İş Aile Çatışması Ölçeği kullanılmıştır. Netemeyer vd. (1996) tarafından geliştirilen ölçek çalışanların iş hayatlarından kaynaklanan iş aile çatışmasını ve aile hayatlarından kaynaklanan aile iş çatışmasını ölçmektedir. 10 maddelik yargı ifadeleri bulunan ölçek, 5 maddelik iki alt boyuttan oluşur. Ölçeğin Türkçe versiyonu Efeoğlu (2006) tarafından gerçekleştirilmiştir, güvenilirlik katsayıları sırasıyla 0.88 ve 0.89 olarak çıkmıştır. Cevaplar beşli Likert ölçeği ile derecelendirilmiştir (Kesinlikle Katılıyorum/Katılıyorum/Kararsızım/Katılıyorum/Kesinlikle Katılıyorum).

Genel Sağlık Anketi (GSA): Psikolojik sağlık değişkeninin ölçülmesinde Goldberg (1972, 1978, 1981) tarafından geliştirilen Genel Sağlık Anketi'nin

12 soruluk kısa formu kullanılmıştır. Katılımcılar arasında küçük(minör) psikiyatrik bozuklukların saptanmasında bireylerin kendilerine uygulayabilecekleri psikotik olmayan psikiyatrik hastalığın saptanması ve tahmini için yaygın olarak kullanılan ölçektir (Banks, 1983:349). Cevaplar 4'lü Likert ölçeği ile derecelendirilmiştir (Hiç olmuyor/Her zamanki kadar/Her zamankinden sık/Çok sık). Türkçe uyarlaması Kılıç (1996) tarafından gerçekleştirilmiş, güvenilirlik katsayısı 0.84 olarak bulunmuştur.

Ev İçi İş Bölümü: Ev işlerinin eşler arası dağılımında günlükler, harcanan zamanın ölçümü gibi farklı ölçüm teknikleri kullanılsa da; birçok çalışmada (Shelton ve John, 1996; Warner, 1986) kullanıldığı şekilde, bu çalışmada belirlenen ev işi gruplarının eşler arası nasıl dağıldığı ölçülmüştür. Bu kapsamda, yemek pişirmek, bulaşıkları yıkamak/makineye yerleştirmek; ev temizliği; ütü; alışveriş; çocukların okula götürülmesi, onlarla oyun oynama, zaman geçirme, hastalıklarında ilgilenme vb. on farklı başlıkta gruplanan ev işlerini kimin yaptığı sorulmuştur. Yalnızca eşim, genellikle eşim, eşim ve ben, genellikle ben ve yalnızca ben şeklindeki 5 seçeneğin yer aldığı ve her bir seçeneğe 1'den 5'e puanlamanın yapıldığı formatif bir ölçek kullanılmıştır. Sorulara verilen cevaplardan hareketle endeks oluşturulmuştur. Bu endekste 1 puan tüm ev işlerinin erkek tarafından yerine getirildiği sonucunu gösterirken, 5 puan tüm ev işlerinin kadın tarafından yerine getirildiği sonucuna işaret etmektedir. 3 puan ise ev işlerinin eşit bir şekilde paylaşıldığı duruma tekabül etmektedir.

Analizler

İstatistikî Analizler

Araştırma modelinin teorik çerçevesinden hareketle doğrulayıcı faktör analizlerini yürütme öncesinde, Genel Sağlık Anketi'nin ülkelere göre farklılık arz eden faktör yapısı nedeniyle ilgili ankete keşfedici faktör analizi uygulanmıştır. Bartlett'in Sphericity test sonuçlarını anlamlı (.000) ve KMO değerinin (.804) kabul edilir düzeyde elde edilmesiyle faktör yapıları incelenmiştir. Ortaya çıkan 2 faktörlü yapının toplam açıkladığı varyans 46,754 olarak elde edilmiştir.

Tablo 1. Model Matrisi

	Faktör 1 Alpha Değeri: ,798	Faktör 2 Alpha Değeri: ,704	İfade Silindiğinde Alpha Değeri
Psikolojik Sağlık 1	,582		,785
Psikolojik Sağlık 2	,717		,766
Psikolojik Sağlık 3		,673	,647
Psikolojik Sağlık 4		,629	,661
Psikolojik Sağlık 5		,710	,646
Psikolojik Sağlık 6	,641		,777
Psikolojik Sağlık 7	,534	,302	,791
Psikolojik Sağlık 8		,676	,655
Psikolojik Sağlık 9		,669	,668
Psikolojik Sağlık 10	,631		,780
Psikolojik Sağlık 11	,805		,746
Psikolojik Sağlık 12	,764		,755

Çıkarma Metodu: Principal Component Analysis.

Döndürme Metodu: Varimax with Kaiser Normalization.^a

a. Rotation converged in 3 iterations.

GSA'nın 3 faktörlü bir yapıya sahip olduğu çalışmalar olmakla birlikte (Graetz, 1991; Sánchez-López ve Dresch, 2008); birçok çalışma gibi (Kılıç vd., 1997; Montazeri vd., 2003; Werneke vd., 2000) bu araştırmada da iki faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Elde edilen iki faktör, Werneke vd. (2000) ve Graetz'in (1991) çalışmalarından hareketle; faktör 1: Anksiyete ve Depresyon (AandD), faktör 2: Sosyal İşlev Bozukluğu (SİB) olarak adlandırılmıştır.

Doğrulamalı Faktör Analizi Model Uyum Değerleri

Doğrulamalı faktör analizine (DFA) araştırma modelindeki reflektif ölçekler (iş aile; aile iş çatışması; psikolojik sağlık alt boyutları) dahil edilirken, formatif ölçek (ev işlerinin eşler arası dağılımı) dahil edilmemiştir¹. Birincil DFA sonucunda ifadeler teorik olarak varsayılan faktörler altında gruplanmalar da, yürütülen güvenilirlik analizleri kapsamında aile-iş çatışmasına ait 5. ifade ayırt edici geçerlilik sonuçlarını negatif etkilediği gerekçesiyle analiz dışında tutulmuştur. Devamında DFA'nın tekrarlanması neticesinde elde edilen model uyum değerleri (CMIN/DF:3,020/ GFI:0,945/ CFI:955/ RMSEA:0,050/ PCLOSE:0,511) kabul edilir düzeydedir. Araştırma modeline ait güvenilirlik değerleri Tablo 2'de paylaşılmıştır. Genel Sağlık Anketinin iki alt boyutu arasında yakınsama geçerliliği anlamında düşük değerler elde edilmiştir. Bu sonuçlar araştırma kısıtlarında paylaşarak analizlere devam

¹ Formatif ve reflektif ölçeklerin karşılaştırması için bkz: (Hair vd., 2010, s. 750–754)

edilmiştir. Nihai DFA sonucunda elde edilen faktör yapılarına ilişkin sonuçlar Tablo 3’te paylaşılmıştır. Çatışma iki alt boyutta (iş-aile ve aile-iş çatışması) toplanırken, psikolojik sağlık da yine iki alt boyutta (AandD ve SİB) toplanmıştır. Değişkenler arası korelasyon değerleri ise EK-3’te paylaşılmıştır.

Tablo 2. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

	Standardize				Standardize Edilmemiş				SMC
	İAÇ	AİÇ	AandD	SİB	İAÇ	AİÇ	AandD	SİB	
İAÇ1	0,82				1,00				0,67
İAÇ2	0,81				1,06				0,66
İAÇ3	0,82				1,05				0,67
İAÇ4	0,82				1,00				0,67
AİÇ1		0,80				1,01			0,64
AİÇ2		0,80				1,01			0,63
AİÇ3		0,80				0,98			0,64
AİÇ4		0,81				0,97			0,66
AİÇ5		0,84				1,00			0,70
AandD1			0,74				1,49		0,55
AandD2			0,79				1,55		0,63
AandD3			0,47				0,87		0,22
AandD4			0,64				1,40		0,40
AandD5			0,54				1,07		0,29
AandD6			0,47				0,97		0,22
AandD7			0,55				1,00		0,30
SİB1				0,60				1,12	0,36
SİB2				0,56				1,13	0,32
SİB3				0,59				1,16	0,35
SİB4				0,57				1,08	0,32
SİB5				0,52				1,00	0,27

Not: Kalın ile yazılanlar istatistiki olarak anlamlı p < .01

İAÇ-İş Aile Çatışması; AİÇ-Aile İş Çatışması; AandD-Anksiyete ve Depresyon; SİB-Sosyal İşlev Bozukluğu

Tablo 3. Araştırma Modeli Güvenilirlik Değerleri

	CR	AVE	MSV	MaxR(H)	SİB	İAÇ	AİÇ	AandD
SİB	0,705	0,324	0,013	0,707	0,569			
İAÇ	0,890	0,669	0,640	0,890	-0,115	0,818		
AİÇ	0,904	0,653	0,640	0,905	-0,076	0,800	0,808	
AandD	0,800	0,373	0,095	0,833	0,082	-0,309	-0,210	0,611

Araştırma modelinde çoklu grup karşılaştırmalarını yapabilmek için kullanılan ölçeklerin birden fazla grupta aynı yapıda olup olmadığını görmek için, yapısal (configural invariance) ve metrik değişmezlik testleri yürütülmüştür. Elde edilen model uyum değerlerinden (CMIN/DF:2,497 /GFI:0,898

/CFI:0,922 /RMSEA:0,043 /PCLOSE:1,000 /SRMR:0,0664) hareketle yapısal değişmezliğin sağlandığı görülmektedir. Metrik değişmezliği test etmek için ki kare fark testi yapılmış ve gruplar anlamlı bir şekilde farklı olmadığından (X^2 farkı:28,8 df:22 /p değeri:0,151) metrik değişmezlik sağlanmıştır.

Hipotez testleri öncesinde çok değişkenli analizler için sağlanması gereken varsayımlardan bir tanesi olan uçlara kayma ve etkili gözlemlerin belirlenmesi için Cook Uzaklığı istatistiği incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar neticesinde hiçbir gözleme ait 1'in üzerinde değer elde edilmemesi sebebiyle bu varsayımın sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bağımlı değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantının (multicollinearity) olup olmadığının kontrolü için VIF (Variance Inflation Factor - Varyans Büyütme Faktörü) skorları (çatışmanın her iki boyutu için: 3,859) incelenmiştir. VIF değerlerinin analizinde 3-5 arası kesme değerler belirlenebildiğinden (Hair vd., 2010, s.204) çoklu doğrusal bağlantı tespit edilmemiştir. Bununla birlikte tüm tolerans değerleri 1'in altındadır.

Bulgular

Hipotez Testleri

Hipotez testleri yürütebilmek için, model uyum değerleri, açıklanan toplam varyans ve p değerleri kontrol edilmiştir. Değişkenlerin açıklanan varyansları incelendiğinde, araştırma modelinin bağımlı değişkenlerinin, SİB'nin %6,4, AandD'nin ise %19,5'ini açıkladığı görülmektedir. Açıklanan varyans düzeyleri asgari düzeyin (%2,5) üzerindedir. Aracı değişkenler için ise: İAÇ:0,027 / AİÇ:0,030'dir. Model uyum değerleri (CMIN/DF:1,327 / GFI:0,999 / CFI:0,999 / RMSEA:0,020 / PCLOSE:0,827) uygun düzeydedir. Analizler sonucunda değişkenler arası elde edilen direk standardize ve standardize edilmemiş regresyon katsayıları ile birlikte, istatistiki olarak anlamlı aracı değişken etkilerini ortaya koyan dolaylı standardize β katsayıları ve son olarak bağımlı değişken üzerinde elde edilen toplam standardize β katsayıları Tablo 4'te paylaşılmıştır. Tablo 4 aile-iş ve iş-aile şeklinde iki değişkenin aracılık etkilerini gösterebilmek için alt alta iki ayrı bölüm olarak tasarlanmıştır. Ayrıca araştırma modelindeki değişkenler arası korelasyon tablosu EK3'te paylaşılmıştır.

Tablo 4. Hipotez Test Sonuçları

	Standardize β		Standardize Edilmemiş β		R ²
	EİB*	İAÇ	EİB	İAÇ	
Direk					
AandD	0,115	0,052	0,006	0,02	0,195
SİB	-0,069	0,295	-0,002	0,07	0,064
İAÇ	-0,172		-0,025		
Dolaylı					
AandD					
SİB	-0,002				
Toplam					
AandD	0,115				
SİB	-0,071				
	Standardize β		Standardize Edilmemiş β		R ²
	EİB	İAÇ	EİB	İAÇ	
Direk					
AandD	0,115	-0,422	0,006	-0,161	0,195
SİB	-0,069	-0,394	-0,002	-0,095	0,064
İAÇ					
Dolaylı					
AandD	0,004				
SİB	0,002				
Toplam					
AandD	0,119				
SİB	-0,067				

p < .05 güven aralığında anlamlı ilişkiler ve ilgili değerler "kalın" ile yazılmıştır.

*EİB: Ev içi iş bölümü

Elde edilen sonuçların işaret ettiği gibi ev içi iş bölümünün dağılımında kadınlar aleyhine belirgin bir eşitsizlik söz konusudur. Örneklemede (n=814) ev işlerinin eşler arası dağılımında elde edilen ortalama değer 3,91'dir. Bu anlamda ev içi işleri genellikle çoklu rol sahibi kadınlar yürütmektedir. Ev işlerinin alt başlıklarını oluşturan hiçbir boyutta 3'ün altında bir değer elde edilmediği gibi, eğitim ve gelir alt gruplarında da 3'ün altı bir değer gözlemlenmemiştir. Diğer taraftan, eğitim düzeyi arttıkça ev içi iş bölümünün dağılım ortalamaları (lise mezunlarının ortalamalarının yarattığı farklılık haricinde) düşmektedir (ilkokul= 4,1; ortaokul= 3,8; Lise= 3,9; Ön Lisans= 3,7; Lisans ve Lisans Üstü=3,6). Gelir düzeyleri de arttıkça ev içi iş bölümünün dağılım ortalamaları düşmektedir (Asgari ücret:4,1; 2.021-2.500TL: 3,9; 2.501-3.000:3,7; 3.001-4.000:3,6; 4.001veüzeri:3,5). Ayrıca ev içi işler için eş harici destek alıyor musunuz sorusuna ise kadınların %76,4'ü hayır cevabını verirken, %14,9'u aile üyelerinden (anne/kayınvalide, kardeş vb.) destek aldığını, %8,7'si ise temizlikçi kadın/profesyonellerden destek aldığını aktarmışlardır.

Bağımlı bağımsız değişkenler arası ilişkilerde; Tablo 4'te görüldüğü gibi ev içi iş bölümünün dağılımı sadece AandD üzerinde $p<.01$ güven aralığında anlamlı bir etkiye sahipken; sosyal işlev bozukluğu arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmemiştir. İş bölümünün dağılımındaki eşitsizliklerdeki artış, kadınların AandD tecrübe etme riskini artırmaktadır. H1.1 desteklenirken, H1.2. desteklenmemiştir.

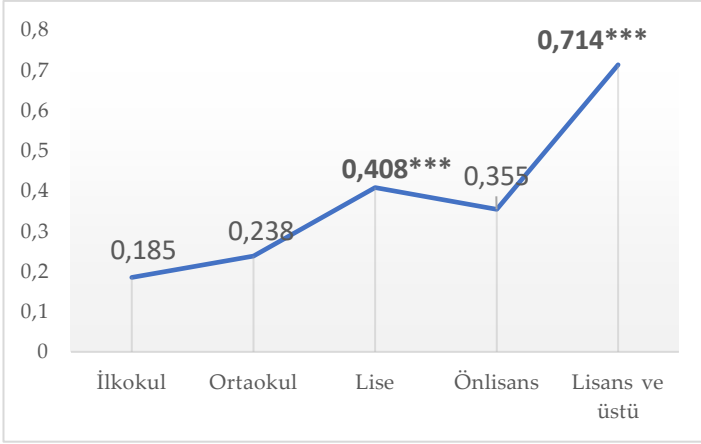
Aracılık etkileri kapsamında sadece İAÇ'nin, EİB'nin SİB üzerindeki etkisinde $p<.05$ güven aralığında anlamlı aracılık etkisine sahip olduğu gözlemlenmiş ve hipotez H.3.2. desteklenmiştir. Fakat, aracılık etkilerini test eden diğer üç hipotezin desteklenmediği sonucuna ulaşılmıştır (H2.1, H2.2 ve H.3.1). Bu sonuçlar kapsamında, ev içi iş bölümünün dağılımındaki eşitsizliğin, iş aile çatışmasına neden olduğu ve devamında kadınların sosyal işlev bozukluğu tecrübe etme riskini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma modeli aracı değişkenler eksenindeki direk etkiler incelendiğinde, EİB iş-aile ve aile iş çatışması üzerinde $p<.01$ güven aralığında anlamlı negatif etkilidir. Diğer bir ifade ile ev içi iş bölümünün dağılımındaki eşitsizlikler, kadınların iş-aile ve aile-iş çatışması yaşamasına sebep olmaktadır. Aile iş çatışması sadece psikolojik sağlığın SİB üzerinde $p<.01$ güven aralığında anlamlı bir ilişkiye sahiptir. Bu anlamda aile sorumlulukları nedeniyle iş beklentilerini karşılayamama konusunda artışlar kadınların SİB tecrübe etme riskini artırmaktadır. Aile beklentilerinin yoğunluğu nedeniyle iş hayatının gerekliliklerine cevap verememenin, kişinin sosyal hayatında tecrübe edebileceği "yaptığınız işe dikkatini verememek" gibi işlev bozukluklarıyla yakından ilişkili olması anlamlıdır. İAÇ ise psikolojik sağlığın iki alt boyutu üzerinde de $p<.01$ güven aralığında anlamlı ilişkiye sahip olsa da sadece AandD üzerindeki etkisi negatif hipotezleri destekler niteliktedir. Çünkü iş aile çatışması AandD üzerinde olumsuz etkili iken, SİB üzerinde olumlu etkiye sahiptir. İş temelli sorumluluklar nedeniyle ailesinin beklentilerini yerine getirememek kadınlarda AandD tecrübe etme riskini artırırken; SİB tecrübe etme riskini düşürmektedir.

Çoklu Grup Analizleri

Çoklu grup analizlerine ilişkin sonuçlar EK1'deki tablolarda paylaşılmıştır. İlk olarak çalışma hayatına devam etme isteğinden hareketle analizlerde iki grup oluşturulmuştur: 1. Çalışma hayatına devam etmek isteyenler, 2. Ça-

alışma hayatına devam etmek istemeyenler. Bu gruplarda analizlerin tekrar yürütülmesi sonucunda; EİB'nin AandD üzerindeki olumsuz etkisinde istatistiki olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Artık çalışmak istemeyenlerde EİB AandD üzerinde $p<.01$ güven aralığında anlamlı negatif bir etkiye sahip iken; çalışma hayatına devam etmek isteyenlerde anlamlı bir etki gözlemlenmemiştir. Bir diğer ifade ile ev içi iş bölümünün eşitsiz dağılımı, artık çalışmak istemeyen kadınlarda psikolojik sağlığı olumsuz etkileyerek, anksiyete ve depresyon tecrübe riskini arttırmakta iken; çalışma hayatına devam etmek isteyenlerde bu etki gözlemlenmemiştir. Gruplar arası istatistiki olarak anlamlı karşılaştırmaya uygun değerlere sahip olmasa da dikkat çekici bir sonuç: artık çalışmak istemeyen kadınlarda EİB SİB üzerinde de $p<.05$ güven aralığında anlamlı olumsuz bir etkiye ($\beta: -0,114$; $p:0,03$) sahiptir.

Eğitim düzeylerinde 5 grup oluşturulmuştur: ilkökul, ortaokul, lise, önlisans ve lisans-lisansüstü. Lisansüstü eğitime sahip kadınların toplam örneklem içindeki payı anlamlı karşılaştırmalar yapmak için yetersiz olduğundan, lisans ve lisans üstü grupları veri dönüştürme ile birleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre istatistiki olarak anlamlı karşılaştırmalar EİB'nin çatışmanın alt boyutları ve İAÇ'nin AandD üzerindeki olumsuz etkileri kapsamında elde edilmiştir. EİB'nin AİÇ ve İAÇ üzerindeki $p<.01$ güven aralığındaki anlamlı olumsuz etkileri en yüksek düzeyde ilkökul mezunlarında ortaya çıkarken ($\beta=-0,459$ ve $\beta=-0,42$) lisans ve lisansüstü grubunda ise daha düşük düzeyde ve $p<.05$ güven aralığında anlamlı olumsuz etkisi elde edilmiştir. Bir diğer dikkat çekici bulgu ise, eğitim düzeyindeki artış ile birlikte İAÇ'nin AandD üzerindeki olumsuz etkisinde de bir artışın gözlemlenmesidir. Gruplar arasında lise ($\beta: -0,408$) ve lisansüstü ($\beta: -0,714$) gruplarındaki ilişkiler $p<.01$ güven aralığında anlamlıdır. Diğer gruplarda istatistiki olarak anlamlı ilişkiler elde edilmese de lise ve lisans-lisansüstü gruplarındaki standardize β katsayılarının karşılaştırması, eğitim düzeyindeki artış ile birlikte, İAÇ'nin AandD tecrübe etme riskinin de arttığı yorumunu yapmak için yeterlidir.

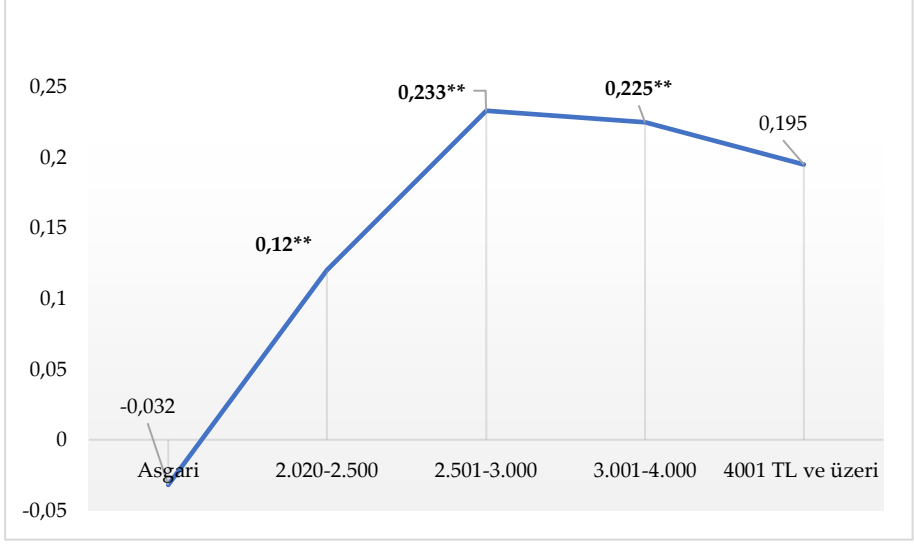
Şekil 2. Eğitim Düzeylerinde AIÇ'nin AandD Üzerindeki Etkisinde Standardize β Katsayıları

Not: Kalın ile yazılanlarda * $p < .1$, ** $p < .05$, *** $p < .01$ güven aralıklarında istatistiki olarak anlamlıdır²

Gelir kategorisinde; asgari ücret, 2.020-2.500, 2.501-3.000, 3.001-4.000 ve 4001 TL üzeri şeklinde gruplar belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, gelir düzeyindeki artış ile birlikte EİB'nin SİB üzerindeki etkisi de artmaktadır. Asgari ücret düzeyinde anlamlı bir ilişki elde edilmezken, 2.021-2.500 (β : -0,12) ve 2.501-3.000 (β : -0,233) grupları $p < .05$ güven aralığında anlamlı ve 3.001-4.000 $p < .1$ güven aralığında anlamlı negatif etkiler gözlemlenmiştir. Bu sonuçlardan hareketle ev içi emeğin eşler arasındaki eşitsiz dağılımında en yüksek düzeydeki negatif etki, 2.500-3.000 TL düzeyinde gelire sahip çoklu rol sahibi kadınlarda görülmektedir. Diğer taraftan, 2.500-3.000 TL gelir düzeyi sonrası bir düşüş gözlemlense de çoklu rol sahibi kadınlarda gelir düzeyindeki artış ile birlikte, ev içi emeğin dağılımındaki adaletsizliğin SİB yaşama riskini arttırdığı gözlemlenmiştir. AIÇ'nin AandD üzerinde etkisinde ise gruplar arası istatistiki olarak anlamlı karşılaştırmalar yapılmasını sağlayacak bir bulgu elde edilmiştir. Buna göre, pozitif yaklaşımları destekler şekilde, 3.001-4.000 TL düzeyinde gelir elde eden çoklu rol sahibi kadınlar AIÇ'ndeki artış AandD tecrübe etme risklerini düşürmektedir. Ek

² Gruplar arası karşılaştırmalarda takip edileceği üzere, araştırma modeli hipotez testlerinden farklı olarak ki kare en düşük $p < .05$ belirlenmiştir, bazı standardize katsayıların $p < .1$ düzeyinde anlamlı ilişkilere sahip oldukları belirtilmiştir. Bunun sebebi gruplar arası karşılaştırmalarda ilgili gruplarda örneklemin küçülmesi ve sınırlı gözlemlerden hareketle ilişkilerin yorumlanmasıdır.

olarak bu gelir grubundaki kadınların aile temelli beklentileri gerçekleştirmek için iş hayatının beklentilerini bir anlamda ikinci plana atmaları AandD riskini azaltıcı etki göstermesi dikkat çekici bir sonuçtur.

Şekil 3. Gelir Düzeylerinde EİB'nin SİB üzerindeki Etkisinde Standardize β Katsayıları

Not: Kalın ile yazılanlarda * $p < .1$ ** $p < .05$ *** $p < .01$ güven aralıklarında istatistiki olarak anlamlıdır.

Tartışma

Belirtildiği üzere pozitif yaklaşımlar kapsamında bir çok araştırmada (Moen vd., 1992; Sieber, 1974; Thoits, 1983; Waldron vd., 1998) çoklu rollerin sağladığı daha yüksek sosyal destek, iş ve yaşam tatmini, daha yüksek özsaygı ve mali kaynaklar gibi faydaların bireylerin sağlıkları üzerinde olumlu etkiler yarattığı ve bu etkinin çoklu rollerin oluşturabileceği dezavantajları telafi edeceği ileri sürülse de elde edilen bulgular genel itibari ile aksini söylemektedir. Bu nedenle çoklu rollerin bireylerin sağlıkları üzerinde olumsuz etkileri olduğunu savunan negatif yaklaşımlara paralel sonuçlar elde edilmiştir.

Türkiye'nin farklı şehirlerinden, 814 çoklu rol sahibi kadın ile yürütülen bu araştırma, ev içi emeğin eşler arası dağılımındaki eşitsizliklerin psikolojik sağlık üzerindeki etkilerini ortaya koymasının yanı sıra, iş-aile çatışmasının bu etkide nasıl bir aracılık rolü üstlendiğini de göstermektedir. Elde edilen

bulgular genel itibari ile negatif yaklaşımlar dahilinde ev içi emeğin eşitsiz dağılımının olumsuz sonuçlarına odaklanan (Cleveland vd.,2015; Eek ve Axmon, 2014; Bird, 1999; Harryson vd., 2012) ve çatışmanın her iki boyutunun da psikolojik sağlık üzerindeki olumsuz etkilerini ortaya koyan literatürleri destekler niteliktedir (Noor, 2004; Gutek vd., 1991; Kinnunen ve Mauno, 1998; Hibbard ve Pope, 1991; Madsen, 2001; Madsen, 2003; McNamara vd., 2011; Sharma vd., 2016; Ayca ve Eskin, 2005; Efeoğlu ve Özgen, 2007). Negatif yaklaşımların işaret ettiği gibi çoklu rol sahibi kadınlar, sahip oldukları rollerin sayısı nedeniyle değil, bu roller temelinde yüzleştikleri aşırı rol yüklerini sahip oldukları sınırlı zaman ve enerji ile karşılamaya çalıştıkları için psikolojik ve fizyolojik sağlıkları riske girmektedir (Goode, 1960; Moen vd., 1992; Hartley vd., 1992; Dennerstein, 1995). Ev ve iş bağamlarının beraberinde getirdiği beklentiler sınırlı zaman kaynağı üzerinde baskı oluşturmakta (Sanz-Vergel vd., 2011) ve bu baskı dinlenme sürelerini daraltmaktadır. Goode'un (1960) işaret ettiği, yorgunluk sonrası toparlanma ihtiyacının (Meijman ve Mulder, 1998) giderilemediği bu koşullarda, çoklu rol sahibi kadınların fizyolojik ve psikolojik sağlıklarını riske atacağı açıktır. Bu araştırmada, ev bağlamının beraberinde getirdiği yükü kadınların neredeyse tek başlarına üstlenmeye çalıştığı açık bir şekilde ortaya koyulurken; çoklu rol sahibi kadınların aşırı rol yükü ile karşı karşıya olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın birincil temel katkısı bu noktadadır. Farklı demografik özelliklerden, farklı gelir ve eğitim kategorilerinden çoklu rol sahibi kadını bir arada değerlendirdiğimiz takdirde, ev içi işler eşler arasında eşitsiz dağılmakta ve bu eşitsiz dağılım çoklu rol sahibi kadınların, anksiyete ve depresyon tecrübe etme riskini arttırmaktadır. Bu olumsuz etkileri daha detaylı bir şekilde anlamamızı sağlayan diğer sonuç ise iş-aile çatışmasının aracılık etkisine sahip olmasıdır. Kısaca ev içi iş bölümündeki eşitsizlikler, kadınlarda iş aile çatışmasına sebep olmakta ve bu çatışma psikolojik sağlık üzerinde olumsuz etkiler ortaya çıkarmaktadır.

Araştırmanın literatüre diğer katkısı, bu etkileri çoklu grup analizleri ile ortaya koymasındır. Bu analizlerin sağladığı temel katkı, ev içi iş bölümündeki eşitsizliğin psikolojik sağlık üzerindeki olumsuz etkilerini, eğitim ve gelir gibi kategoriler dahilinde farklı düzeylerde ve daha detaylı bir şekilde gözleme şansı vermesidir. Elde edilen sonuçları psikolojik sağlığın iki alt boyutu ölçümlerinde tartışmak daha detaylı bir incelemeye imkan sağlayacaktır. İstatistiksel olarak anlamlı tüm sonuçların gösterdiği gibi, ev içi iş bölü-

münün dağılımında eşitsizlikler tecrübe eden farklı eğitim ve gelir kategorilerinden kadınlar anksiyete ve depresyon tehdidi ile karşı karşıyadır. Bu riskle karşı karşıya kalanlar ise: lise ve önlisans mezunu; asgari ücret ve 2.020-2.500 düzeyinde gelir elde eden; çalışma hayatına artık devam etmek istemeyen çoklu rol sahibi kadınlardır. Ev içi iş bölümündeki eşitsizlikler kadınların sınırlı zaman kaynağı üzerinde olumsuz baskı yaratmaktadır. Eğitim durumu ve gelirdeki artış ve azalış birlikte hareket ettiğinden, bu gruptaki kadınlar örneğin zaman kaynağı üzerindeki baskıyı hizmet satın alarak bertaraf edemeyeceklerinden daha kolay olumsuz etkilenebilirler.

Elde edilen sonuçları destekler nitelikte bazı araştırma bulguları literatür taraması kısmında aktarılmıştır. Griffin vd. (2002), düşük ve orta dereceli istihdam düzeylerindeki kadınların en yüksek oranda depresyon ve anksiyete riski ile karşılaştıkları sonucuna ulaşmışken; bu çalışmada, düşük ve orta düzey eğitim ve gelir kategorilerinin depresyon ve anksiyete tecrübe etme riski ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir. Ek olarak, Hammarström ve Phillips'in (2012) araştırma sonuçlarında raporladığı gibi, eğitimlerini yarıda kesen, orta sınıf üyesi kadınlarda, finansal sıkıntılar ve eşler arasındaki ilişkide eşitsizlikler depresif moda sebep oluyorken; bu çalışmada düşük düzey eğitime sahip kadınlarda ev içi iş bölümündeki eşitsizliğin anksiyete ve depresyon tecrübe etme riskini arttığı görülmektedir. Demografik kategoriler temelindeki bu sonuçları zenginleştirici diğer bulgu; anksiyete ve depresyonun muhtemel nedenleri olarak çalışmada ev içi iş bölümündeki eşitsizliğin ve çatışma boyutlarının da dikkate alınması gerekliliğidir.

Psikolojik sağlığın sosyal işlev bozukluğu boyutu özelinde ise, tüm örneklem dahilinde anlamlı bir sonuç elde edilmese de demografik kategoriler kapsamında istatistiki olarak anlamlı etkiler gözlemlenmiştir. Buna göre, artık çalışmak istemeyen, 2.021 ve 4.000 TL arası gelir elde eden, lisans ve lisansüstü ile lise mezunu çoklu rol sahibi kadınlarda, ev içi emeğin eşler arası dağılımındaki eşitsizlik, psikolojik sağlığın sosyal işlev bozukluğu boyutunu olumsuz etkilemektedir. Bu sonuçları yorumlamaya yardımcı olacak iki detay: (1) gelir grupları arasında ev içi iş bölümünün psikolojik sağlık üzerindeki olumsuz etkisinde en güçlü etki sırasıyla, 2.501-3.000; 3.001-4.000; ve 2.021-2.500 gruplarında elde edilmiştir; (2) lisans ve lisansüstü mezuniyete sahip kadınlarda ev içi iş bölümünün sosyal işlev bozukluğu üzerindeki etkisi çok daha belirgin ve güçlü bir şekilde gözlemlenmektedir.

Özetle gelir ve eğitim kategorileri temelinde, orta ve üstü sosyo-ekonomik statülerde yer alan, çoklu rol sahibi kadınlarda ev içi iş bölümünün eşitsiz dağılımı sosyal işlev bozukluğu üzerinde olumsuz etkili iken, yine benzer kategoriler temelinde, alt ve orta sosyo-ekonomik statüdeki çoklu rol sahibi kadınlarda ev içi iş bölümünün eşitsiz dağılımı anksiyete ve depresyon riskini arttırmaktadır. Bir diğer ifade ile çoklu rol sahibi kadınlar, psikolojik sağlıklarının hangi konularda riske gireceği kapsamında demografik özellikleri itibari ile ayrılmaktadır. Bu ayrım sosyo-ekonomik statü ile ilişkilendirilebilir.

Aracılık rolü analizlerinde, sadece iş-aile çatışmasının ev içi iş bölümünün anksiyete ve depresyon üzerindeki olumsuz etkisine aracılık ettiği tespit edilmiştir. Analiz sonucu sınırlı zaman ve enerjiye sahip çoklu rol sahibi kadınların, iş hayatı gereklilikleri karşısında eşitsiz bir şekilde dağılan ev içi iş bölümünün gerekliliklerini tam olarak karşılayamadıkları düşüncesine sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir. Negatif yaklaşımlar genelinde çoklu rol sahibi kadınların yoğun çalışma saatleri ve eşitsiz ev temelli beklentilerin yarattığı gerilim tecrübe etmelerinin de bir sonucudur. Bununla birlikte çatışma boyutlarının psikolojik sağlık üzerindeki direk etkileri kapsamında; aile-iş çatışmasının sosyal işlev bozukluğu, iş-aile çatışmasının da anksiyete ve depresyon üzerindeki olumsuz etkileri negatif yaklaşımlar ve literatürdeki birçok çalışmayı destekler niteliktedir (Noor, 2004; Gutek vd., 1991; Kinnunen ve Mauno, 1998; Hibbard ve Pope, 1991; Madsen, 2001; Madsen, 2003; McNamara vd., 2011; Sharma vd., 2016; Aycan ve Eskin, 2005). İş aile çatışmasının sosyal işlev bozukluğu üzerindeki olumlu etkisi ise çatışma kavramına farklı bir açıdan bakılabileceği sonucunu ortaya koyabilir. Sieber'in (1974) belirli bir rol temelindeki kazanımların, bir diğer roldeki kayıpları telafi edebileceği argümanına ek olarak; iş aile çatışması yaşansa da çoklu rol sahibi kadınların rollerinin ilişkili olduğu herhangi iki bağlamdan bir tanesine ağırlık vermek, bireyin psikolojisinde her zaman için negatif etkilere sebep olacak bir karar değildir. Ev içi iş bölümünün kadınların kendi aleyhlerine yaşanan durumu nasıl algıladıkları da elde edilen sonuçları farklı açılardan yorumlamayı sağlayacak bir araştırma sorusu olabilir. Bu nedenle ek olarak gelecek araştırmalarda iş-aile çatışmasının birey nezdinde nasıl algılandığına nasıl rasyonalize edildiğine de bakılmalıdır. Bu noktada gelecek araştırmaların, iş aile çatışması ile birlikte, çalışma hayatı kazanımlarını bir arada ele alan araştırma modellerine odaklanmaları gerekmektedir.

dir. Voydanoff ve Donnelly’in (1999:1620) araştırma bulgularında olduğu gibi yüksek kalitede çalışma deneyimine sahip olmak ve iş tatmini gibi çalışma hayatı kaynaklı kazanımlar, çatışmanın psikolojik sağlık üzerindeki olumlu etkilerinin tartışılabileceği bulgular elde etmeye yardımcı olabilir.

Eğitim düzeyindeki artış ile birlikte iş aile çatışmasının, anksiyete ve depresyon üzerindeki negatif etkisi de artmaktadır. Elde edilen bu sonuç, literatürde sıklıkla aktarılan iyi eğitim almış, nitelikli işlerde çalışan profesyonel kadınların da geleneksel rolleri sebebiyle çalışma hayatında bir takım olumsuzluklarla karşı karşıya kaldıkları (Urhan ve Etiler, 2011:201) argümanına somut bir örnek sağlamaktadır. Elde edilen bu bulgu eğitim düzeyindeki artış ve iş hayatı sorumluluklarındaki artışlar ile birlikte tartışılabilir. Eğitim düzeyindeki artış çalışanın hem örgüt içi statüsünü hem de kariyer beklentilerini arttırmaktadır. Bu artışın yarattığı beklentilerin aile bağlamından devamlılık arz eden beklentiler ile karşı karşıya gelmesinin, elde edilen sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. Benzer bir şekilde, Hollanda’da 80000 çalışan ile yürütülen bir araştırmada (Verdonk vd., 2010), çalışma hayatında zaman baskısı kaynaklı “dinlenme ihtiyacının” (Needs for Recovery) kadınlarda eğitim düzeyine göre artış gösterdiği tespit edilmiştir. Bu anlamda gelecek araştırmalar zaman baskısının farklı eğitim düzeylerinde psikolojik sağlık sonuçları üzerinde etkili olan faktörler temelinde karşılaştırmalar yapabilir. Bu anlamda eğitim düzeyi ile iş ve aile bağlamlarının gereklilikleri objektif bir şekilde artıyor mu, yoksa eğitim düzeyleri ile ilişkilendirilebilecek algı farklılıkları mı bu sonuçlar da etkili oluyor soruları sorulabilir.

Farklı eğitim ve gelir gruplarında çoklu rol sahibi kadınların ev içi iş bölümünün dağılımındaki eşitsizlik nedeniyle farklı psikolojik rahatsızlıklar tecrübe ettiği görülmektedir. Aylık 3.000 TL ve üzeri gelir elde eden, özellikle lisans ve lisans üstü mezunu çoklu rol sahibi kadınlarda “Yapılan işe dikkat verebilmek”, “işe yaradığını düşünmek”, “günlük işlerden zevk almak”, “sorunlar ile başa çıkmak” gibi ifadelerin oluşturduğu sosyal işlev bozukluğu riskini doğururken; asgari ücret ve 2.021-2.500TL gelir elde eden, lise ve önlisans mezunu çoklu rol sahibi kadınlarda “Kendini sürekli baskı altında”, “mutsuz hissetmek”, “kendini değersiz biri olarak görmek” “karar vermekte güçlük çekmek” gibi ifadelerin işaret ettiği anksiyete ve depresyon riskini doğurmaktadır.

Özetle araştırmanın literatüre katkıları üç madde altında özetlenebilir. İlk olarak, ev içi iş bölümünün ve çatışma boyutlarının psikolojik sağlık üzerindeki etkileri kapsamında elde edilen bulgular, negatif yaklaşımlar literatürünü, Türkiye bağlamında farklı gelir ve eğitim gruplarından çoklu rol sahibi kadınlarda desteklemektedir. İkinci olarak, elde edilen bulgular iş-aile ve aile-iş çatışmalarının sonuçlarının, sadece iş hayatına ilişkin kavramlarla değil, aile bağlamına ilişkin kavramlarla açıklanabileceğini göstermiştir. Son olarak, çoklu rol sahibi kadınların, psikolojik sağlıklarının hangi konularda riske gireceği kapsamında demografik özellikler itibari ile ayrıştığı ortaya koyulmuştur.

Araştırmanın Kısıtları: Tüm demografik kategorilerde dengeli dağılım sağlanamamıştır. Bu özellikle lisansüstü eğitime sahip ve yüksek gelir gruplarından çoklu rol sahibi kadınların örneklem içindeki temsiliyi zayıflatmıştır. Ayrıca, ev içi iş bölümünün dağılımını anlamak için kullanılan ölçek, (dengeli veya herhangi bir tarafın aleyhine şeklinde ortaya çıkabilecek) mevcut durumu sunsa da bu durumun bir eşitsizlik olarak algılanıp algılanmadığı hakkında bir ölçüm sunmamaktadır. Lennon ve Rosenfield'in (1994) çalışması bu araştırma kısıtını belirginleştirmektedir. İlgili yazarların işaret ettiği gibi, ev içi iş bölümünün kadınlar aleyhine dağılımını adil olarak algılayan kadınlar, adil olmadığı algısına sahip kadınlara göre daha iyi psikolojik sağlık sonuçlarına sahiptirler. Bu anlamda gelecekte yürütülecek araştırmalar da ev içi iş bölümünün dağılımı kadar bu dağılımı eşlerin nasıl algıladığı da ölçümlenmeye çalışılabilir. Son olarak, doğrulayıcı faktör analizi sonrasında Genel Sağlık Anketinin iki alt boyutu arasında yakınsama geçerliliği anlamında düşük değerler elde edilmiş olması bir diğer araştırma kısıtıdır. Bu kısıtın ortaya çıkmasında ise anketin yapısal dezavantajlarını işaret etmek gerekmektedir. Worsley ve Gribbin'in (1977: 271) makalesinde belirttiği gibi faktörler arası çapraz yüklenme sorunu 12 soruluk GSA'nın kullanıldığı çalışmalarda bu kısıtın tekrar etme riskini arttırabilir.

EXTENDED ABSTRACT

“Who Set the Table She Removes It Back”: The Effects of Division of Household Labor on Women’s Psychological Health

*

Sevim Gezegen Ünlü

The aim of the study is to test the effect of the division of household labor on the psychological health of women with multiple roles with mediation roles of work-family and family-work conflict with multiple group analyses. 814 women with multiple roles from seven different cities which are located in 7 different regions of Turkey contributed to this research. The sample also represents women with different education and income levels. As mentioned in the literature review, there are two main research streams in the field of working women: which are positive (Moen et. al., 1992; Sieber, 1974; Thoits, 1983; Waldron et. al., 1998) and negative hypotheses (Cleveland et. al.,2015; Eek and Axmon, 2014; Bird, 1999; Harryson et. al., 2012). Findings of this research mainly supportive for literature highlighting negative approaches (Cleveland et. al.,2015; Eek and Axmon, 2014; Bird, 1999; Harryson et. al., 2012) and literature reporting the negative effects of work-family and family work conflicts on psychological health (Noor, 2004; Gutek et. al., 1991; Kinnunen and Mauno, 1998; Hibbard and Pope, 1991; Madsen, 2001; Madsen, 2003; McNamara et. al., 2011; Sharma et. al., 2016; Aycan and Eskin, 2005; Efeoğlu and Özgen, 2007). According to the results, there is an inequality against women in the division of household labor within every demographic category in the sample. These unequal distributions of household labor negatively affect psychological health and increase the risk to experience anxiety and depression.

As highlighted in the frame of negative hypothesis, the psychological and physiological health of women with multiple roles is at risk not because of the number of roles they have but because of the role overload arising from these roles (Goode, 1960; Moen et. al., 1992; Hartley et. al., 1992; Dennerstein, 1995). Role overload puts pressure on the limited time resources (Sanz-Vergel et. al., 2011) and reduces the chance to allocate time for reco-

very. As Goode (1960) point out these conditions which hinder daily recovery from multiple roles related effort, (Meijman and Mulder, 1998) negatively affect the physiological and psychological health of women.

Findings also highlight that work-family conflict mediates the relation between the division of household labor and anxiety and depression which is a sub-dimension of psychological health. In the frame of direct effects of mediating variables on dependent variables; family-work conflict has negative effects on the social disorder. Work-family conflict has negative effects on anxiety and depression. These findings are supportive for literature highlighting the negative effects of working (Noor, 2004; Gutek et. al., 1991; Kinunen and Mauno, 1998; Hibbard and Pope, 1991; Madsen, 2001; Madsen, 2003; McNamara et. al., 2011; Sharma et. al., 2016; Aycan and Eskin, 2005). Findings from multi-group analyses also point out that the negative effects of work-family conflict on anxiety and depression increase with the increase in education level. Conversely according to the findings work-family conflict has a positive effect on social disorder. This finding might be related to Sieber's argument (1974) that gains based on a certain role can compensate for losses in another role. In other words, to concentrate on one of two contexts is not necessarily a decision that will have negative effects on psychological health.

Results of multi-group analyses create a distinction between the sub-dimensions of psychological health. On the one hand, negative effects of household labor on the social functioning disorder (which is sub-dimension of psychological health) is observed just in women who earn monthly 3.000 TL and above, have bachelor and master degree. On the other hand, negative effects of the division of household labor on anxiety and depression were observed just in women who earn monthly minimum wage and 2.021-2.500TL, have high school and associate of science degree. In other words, women face different psychological health problems in terms of their demographic characteristics. Similarly, Griffin et. al. (2002) reports that women who have medium and low-income jobs are at the highest risk group of depression and anxiety. Hammarström and Phillips (2012) also point out that, women from the middle class and who drop out the school at an early age, experience depression because of financial difficulties and inequalities in the division of household labor.

Contributions of this research to the literature can be summarized under three titles. First, findings provide an understanding of women with multiple roles with different income and education levels in the context of Turkey. In this regard findings of this research highlight the negative effects of the division of household labor and work-family and family-work conflicts on psychological health. And these findings are supportive of the negative approaches (Cleveland et. al.,2015; Eek and Axmon, 2014; Bird, 1999; Harrison et. al., 2012). Second, findings highlight that the results of work-family and family-work conflicts need to be discussed not only with concepts related to business life but also with concepts from different spheres of social life. Third, findings point out that in the frame of psychological health problems, women with multiple roles differ in terms of demographic characteristics.

Kaynakça / References

- Ahmad-Nia, S. (2002). Women’s work and health in Iran: A comparison of working and non-working mothers. *Social Science ve Medicine*, 54(5), 753-765. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(01\)00107-1](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(01)00107-1)
- Ali, J., ve Avison, W. R. (1997). Employment transitions and psychological distress: The contrasting experiences of single and married mothers. *Journal Of Health And Social Behavior*, 38(4), 345-362. <https://doi.org/10.2307/2955430>
- Arber, S. (1997). Comparing inequalities in women’s and men’s health: Britain in the 1990s. *Social Science ve Medicine*, 44(6), 773-787. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(96\)00185-2](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(96)00185-2)
- Arber, S., Gilbert, G. N., ve Dale, A. (1985). Paid employment and women’s health: A benefit or a source of role strain? *Sociology Of Health ve Illness*, 7(3), 375-400. <https://doi.org/10.1111/1467-9566.ep10834014>
- Aycan, Z., ve Eskin, M. (2005). Relative contributions of childcare, spousal support, and organizational support in reducing work-family conflict for men and women: The case of Turkey. *Sex Roles*, 53(7), 453-471. <https://doi.org/10.1007/S11199-005-7134-8>
- Banks, M. H. (1983). Validation of the general health questionnaire in a young community sample. *Psychological Medicine*, 13(2), 349-353. <https://doi.org/10.1017/S0033291700050972>

- Banks, M. H., Clegg, C. W., Jackson, P. R., Kemp, N. J., Stafford, E. M., ve Wall, T. D. (1980). The use of the general health questionnaire as an indicator of mental health in occupational studies. *Journal Of Occupational Psychology*, 53(3), 187–194. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8325.1980.tb00024.x>
- Barnett, R. C., ve Marshall, N. L. (1992). Worker and mother roles, spillover effects, and psychological distress. *Women ve Health*, 18(2), 9–40. https://doi.org/10.1300/j013v18n02_02
- Baruch, G. K., ve Barnett, R. (1986). Role quality, multiple role involvement, and psychological well-being in midlife women. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 51(3), 578–585. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.3.578>
- Baxter, J., ve Tai, T. (2016). Inequalities in unpaid work: A cross-national comparison. M. L. Connerley ve J. Wu (Eds.), *Handbook On Well-Being Of Working Women* içinde (s.653–671). Dordrecht: Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-017-9897-6_36
- Bernstein, A. B. (2001). Motherhood, health status, and health care. *Women's Health Issues*, 11(3), 173–184. [https://doi.org/10.1016/S1049-3867\(01\)00078-0](https://doi.org/10.1016/S1049-3867(01)00078-0)
- Bird, C. E. (1999). Gender, household labor, and psychological distress: The impact of the amount and division of housework. *Journal Of Health And Social Behavior*. US: American Sociological Assn. <https://doi.org/10.2307/2676377>
- Carlson, D. S., ve Perrewé, P. L. (1999). The role of social support in the stressor-strain relationship: An examination of work-family conflict. *Journal Of Management*, 25(4), 513–540. <https://doi.org/10.1177/014920639902500403>
- Cleveland, J. N., Fisher, G. G., Sawyer, K. B. (2015). Work–life equality: The importance of a level playing field at home bt - gender and the work-family experience: An intersection of two domains. M. J. Mills (Ed.) içinde(s. 177–199). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-08891-4_10
- Coltrane, S. (2000). Research on household labor: Modeling and measuring the social embeddedness of routine family work. *Journal Of Marriage And Family*, 62(4), 1208–1233. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.01208.x>
- Dedeoğlu, S., ve Öztürk, M. Y. (2010). Kapitalizm, ataerkillik ve kadın emeği Türkiye örneği. İstanbul: Sav Yayıncılık.
- Dennerstein, L. (1995). Mental health, work, and gender. *International Journal Of Health Services*, 25(3), 503–509. <https://doi.org/10.2190/QJRA-8NMB-KR1R-QH4Q>
- Dökmen, Z. Y. (2003). Çalışma durumları farklı üç grup kadında ruh sağlığı, kontrol odağı inancı ve cinsiyet rolü. [Mental health, locus of control, and gender roles in three groups of women differing in employment status.]. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), 111–127.

- Eek, F., ve Axmon, A. (2014). Gender inequality at home is associated with poorer health for women. *Scandinavian Journal Of Public Health*, 43(2), 176–182. <https://doi.org/10.1177/1403494814562598>
- Efeoğlu, E. İ., ve Özgen, H. (2007). İş-aile yaşam çatışmasının iş stresi, iş doyumunu ve örgütsel bağlılık üzerindeki etkileri: ilaç sektöründe bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 237–254.
- Etiler, N. (2015). Çalışan kadınlar ile ev kadınlarının sağlık durumu üzerine bir analiz. *Mesleki Sağlık Ve Güvenlik Dergisi (MSG)*, 15(57).
- Froberg, D., Gjerdingen, D. K., ve Preston, M. (1986). Multiple roles and women’s mental and physical health. *women ve health*. 11(2), 79–96. https://doi.org/10.1300/J013v11n02_06
- Glass, J., ve Fujimoto, T. (1994). Housework, paid work, and depression among husbands and wives. *Journal Of Health And Social Behavior*, 35(2), 179–191. <https://doi.org/10.2307/2137364>
- Goldberg, D. P. (1972). *The detection of psychiatric illness by questionnaire*. Maudsley Monograph No. 21. London: Oxford University Press.
- Goldberg, D. P. (1978). *Manual of the general health questionnaire*, NFER. Windsor: NFER Publishing Company.
- Goode, W. J. (1960). A theory of role strain. *American Sociological Review*, 25(4), 483–496. <https://doi.org/10.2307/2092933>
- Gove, W. R., ve Tudor, J. F. (1973). Adult sex roles and mental illness. *American Journal Of Sociology*, 78(4), 812–835. <https://doi.org/10.1086/225404>
- Graetz, B. (1991). Multidimensional properties of the general health questionnaire. *Social Psychiatry And Psychiatric Epidemiology*, 26(3), 132–138. <https://doi.org/10.1007/BF00782952>
- Greenhaus, J. H., ve Beutell, N. J. (1985). Sources of conflict between work and family roles. *Academy Of Management Review*, 10(1), 76–88. <https://doi.org/10.5465/Amr.1985.4277352>
- Greenhaus, J. H., ve Powell, G. N. (2006). When work and family are allies: A theory of work-family enrichment. *Academy Of Management Review*, 31(1), 72–92. <https://doi.org/10.5465/Amr.2006.19379625>
- Griffin, J. M., Fuhrer, R., Stansfeld, S. A., ve Marmot, M. (2002). The importance of low control at work and home on depression and anxiety: Do these effects vary by gender and social class? *social science ve medicine*, 54(5), 783–798. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(01\)00109-5](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(01)00109-5)

- Gurin, G., Veroff, J., ve Feld, S. (1960). *Americans view their mental health: A nationwide interview survey. Americans view their mental health: A nationwide interview survey.* Oxford, England: Basic Books.
- Guterk, B. A., Searle, S., ve Klepa, L. (1991). Rational versus gender role explanations for work-family conflict. *Journal Of Applied Psychology, 76*(4), 560–568. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.76.4.560>
- Hair, J. F. J., Black, W. C., Babin, B. J., ve Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective.* (7th Ed.). Upper Saddle River, Boston Columbus: Pearson.
- Hammarström, A., ve Phillips, S. P. (2012). Gender inequity needs to be regarded as a social determinant of depressive symptoms: Results from the Northern Swedish Cohort. *Scandinavian Journal Of Public Health, 40*(8), 746–752. <https://doi.org/10.1177/1403494812464915>
- Harrison, L., Strandh, M., ve Hammarström, A. (2012). Domestic work and psychological distress—what is the importance of relative socioeconomic position and gender inequality in the couple relationship? *Plos One, 7*(6), E38484–E38484. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0038484>
- Hartley, M., Popay, J., ve Plewis, I. (1992). Domestic conditions, paid employment and women's experience of ill-health. *Sociology Of Health ve Illness, 14*(3), 313–343. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9566.1992.tb00126.x>
- Helson, R., Elliott, T., ve Leigh, J. (1990). Number and quality of roles. *Psychology Of Women Quarterly, 14*(1), 83–101. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1990.tb00006.x>
- Hochschild, A., ve Machung, A. (2012). *The second shift: Working families and the revolution at home.* Penguin.
- Indik, B., Seashore, S. E., ve Slesinger, J. (1964). Demographic correlates of psychological strain. *The Journal Of Abnormal And Social Psychology, 69*(1), 26–38. <https://doi.org/10.1037/H0040300>
- Izraeli, D. N. (1994). Work/family conflict among men and women managers in dual career couples in Israel: Erratum. *Journal Of Social Behavior ve Personality, 9*(1), [Journal Insert]-[Journal Insert].
- Kelly, E. L., Moen, P., ve Tranby, E. (2011). Changing workplaces to reduce work-family conflict: Schedule control in a white-collar organization. *American Sociological Review, 76*(2), 265–290. <https://doi.org/10.1177/0003122411400056>
- Kelly, R. F., ve Voydanoff, P. (1985). Work/family role strain among employed parents. *Family Relations, 34*(3), 367–374. <https://doi.org/10.2307/583575>

- Kinnunen, U., ve Mauno, S. (1998). Antecedents and outcomes of work-family conflict among employed women and men in Finland. *Human Relations*, 51(2), 157–177. <https://doi.org/10.1177/001872679805100203>
- Kılıç, C. (1996). Genel sağlık anketi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 7(1), 83–89.
- Kılıç, C., Rezaki, M., Rezaki, B., Kaplan, I., Özgen, G., Sağduyu, A., ve Öztürk, M. O. (1997). General health questionnaire (GHQ12 ve GHQ28): Psychometric properties and factor structure of the scales in a Turkish Primary care sample. *Social Psychiatry And Psychiatric Epidemiology*, 32(6), 327–331.
- Kopp, R. G., ve Ruzicka, M. F. (1993). Women’s multiple roles and psychological well-being. *Psychological Reports*, 72(3_Suppl), 1351–1354. <https://doi.org/10.2466/Pr0.1993.72.3c.1351>
- Law, M., Steinwender, S., ve Leclair, L. (1998). Occupation, health and well-being. *Canadian Journal Of Occupational Therapy*, 65(2), 81–91. <https://doi.org/10.1177/000841749806500204>
- Lennon, M. C., ve Rosenfield, S. (1994). Relative fairness and the division of housework: The importance of options. *American Journal Of Sociology*, 100(2), 506–531. <https://doi.org/10.1086/230545>
- Lordoğlu, K., ve Özkaplan, N. (2005). *Çalışma iktisadi*. İstanbul: Der Yayınları.
- Madsen, S. R. (2001). *Work and family conflict: A review of the theory and literature*. Tulsa, Oklahoma: Academy Of Human Resource Development Conference Proceedings (Symposium 22).
- Madsen, S. R. (2003). The effects of home-based teleworking on work-family conflict. *Human Resource Development Quarterly*, 14(1), 35–58. <https://doi.org/10.1002/Hrdq.1049>
- Marchand, A., ve Blanc, M.-È. (2011). Occupation, work organisation conditions and the development of chronic psychological distress. *Work*, 40, 425–435. <https://doi.org/10.3233/WOR-2011-1254>
- Marchand, A., Demers, A., ve Durand, P. (2005). Do occupation and work conditions really matter? A longitudinal analysis of psychological distress experiences among Canadian workers. *Sociology Of Health ve Illness*, 27(5), 602–627. <https://doi.org/10.1111/J.1467-9566.2005.00458.X>
- Marks, S. R. (1977). Multiple roles and role strain: Some notes on human energy, time and commitment. *American Sociological Review*, 42(6), 921–936. <https://doi.org/10.2307/2094577>
- Mcbride, A. B. (1990). Mental health effects of women’s multiple roles. *Addictions nursing network*, 2(3), 4–14. <https://doi.org/10.3109/10884609009149669>

- Mcnamara, M., Bohle, P., ve Quinlan, M. (2011). Precarious employment, working hours, work-life conflict and health in hotel work. *Applied Ergonomics*, 42(2), 225–232. <https://doi.org/10.1016/j.apergo.2010.06.013>
- Meijman, T. F., ve Mulder, G. (1998). Psychological aspects of workload. *Handbook Of Work And Organizational: Work Psychology*, 2nd Ed. İçinde (s. 5–33). Hove, England: Psychology Press/Erlbaum (UK) Taylor ve Francis.
- Memiş, E., ve Özay, Ö. (2011). Eviçi uğraşlardan iktisatta karşılıksız emeğe: Türkiye üzerine yapılan çalışmalara ilişkin bir değerlendirme. S. Sancar (Ed.), *Birkaç Arpa Boyu* içinde (Vol.21, s.249–280). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Merton, R. K. (1957). *Social theory and social structure*. Glencoe, Illinois: The Free Press.
- Moen, P., Dempster-Mcclain, D., ve Williams Robin M. (1992). Successful aging: A life-course perspective on women's multiple roles and health. *American Journal Of Sociology*, 97(6), 1612–1638. <https://doi.org/10.1086/229941>
- Molarius, A., Granström, F., Lindén-Boström, M., ve Elo, S. (2013). Domestic work and self-rated health among women and men aged 25–64 years: Results from a population-based survey in Sweden. *Scandinavian Journal Of Public Health*, 42(1), 52–59. <https://doi.org/10.1177/1403494813503056>
- Montazeri, A., Harirchi, A. M., Shariati, M., Garmaroudi, G., Ebadi, M., ve Fateh, A. (2003). The 12-item general health questionnaire (GHQ-12): Translation and validation study of the Iranian version. *Health And Quality Of Life Outcomes*, 1(1), 66. <https://doi.org/10.1186/1477-7525-1-66>
- Nathanson, C. A. (1980). Social roles and health status among women: The Significance Of Employment. *Social Science ve Medicine. Part A: Medical Psychology ve Medical Sociology*, 14(6), 463–471. [https://doi.org/10.1016/S0271-7123\(80\)80050-2](https://doi.org/10.1016/S0271-7123(80)80050-2)
- Netemeyer, R. G., Boles, J. S., ve Mcmurrian, R. (1996). Development and validation of work–family conflict and family–work conflict scales. *Journal Of Applied Psychology*, 81(4), 400–410. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.81.4.400>
- Noor, N. M. (2004). Work-family conflict, work- and family-role salience, and women's well-being. *The Journal Of Social Psychology*, 144(4), 389–406. <https://doi.org/10.3200/SOCP.144.4.389-406>
- Parasuraman, S., ve Simmers, C. A. (2001). Type of employment, work–family conflict and well-being: a comparative study. *Journal Of Organizational Behavior*, 22(5), 551–568. <https://doi.org/10.1002/job.102>
- Perry-Jenkins, M., ve Folk, K. (1994). Class, couples, and conflict: Effects of the division of labor on assessments of marriage in dual-earner families. *Journal Of Marriage And Family*, 56(1), 165–180. <https://doi.org/10.2307/352711>

- Reskin, B. F., ve Coverman, S. (1985). Sex and race in the determinants of psychophysical distress: A reappraisal of the sex-role hypothesis*. *Social Forces*, 63(4), 1038–1059. <https://doi.org/10.1093/Sf/63.4.1038>
- Rexroat, C., ve Shehan, C. (1987). The family life cycle and spouses' time in housework. *Journal Of Marriage And Family*, 49(4), 737–750. <https://doi.org/10.2307/351968>
- Rotondo, D. M., Carlson, D. S., ve Kincaid, J. F. (2003). Coping with multiple dimensions of work-family conflict. *Personnel Review*, 32(3), 275–296. <https://doi.org/10.1108/00483480310467606>
- Ruderman, M. N., Ohlott, P. J., Panzer, K., ve King, S. N. (2002). Benefits of multiple roles for managerial women. *Academy Of Management Journal*, 45(2), 369–386. <https://doi.org/10.5465/3069352>
- Sánchez-López, M. Del P., ve Dresch, V. (2008). The 12-item general health questionnaire (GHQ-12): Reliability, external validity and factor structure in the Spanish Population. *Psicothema*, 20(4), 839–843.
- Sanz-Vergel, A. I., Demerouti, E., Bakker, A. B., ve Moreno-Jiménez, B. (2011). Daily detachment from work and home: the moderating effect of role salience. *Human Relations*, 64(6), 775–799. <https://doi.org/10.1177/0018726710393368>
- Savran, G. A., ve Demiryontan, N. T. (2008). *Kadının görünmeyen emeği*. İstanbul: Yordam Kitap.
- Sharma, J., Dhar, R. L., ve Tyagi, A. (2016). Stress as a mediator between work-family conflict and psychological health among the nursing staff: Moderating role of emotional intelligence. *Applied Nursing Research*, 30, 268–275. <https://doi.org/10.1016/j.apnr.2015.01.010>
- Shelton, B. A., ve John, D. (1996). The division of household labor. *Annual Review Of Sociology*, 22(1), 299–322. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.22.1.299>
- Sieber, S. D. (1974). Toward a theory of role accumulation. *American Sociological Review*, 39(4), 567–578. <https://doi.org/10.2307/2094422>
- Sorensen, G., ve Verbrugge, L. M. (1987). Women, work, and health. *Annual Review Of Public Health*, 8(1), 235–251. <https://doi.org/10.1146/annurev.Pu.08.050187.001315>
- Staland-Nyman, C., Alexanderson, K., ve Hensing, G. (2008). Associations between strain in domestic work and self-rated health: A study of employed women in Sweden. *Scandinavian Journal Of Public Health*, 36(1), 21–27. <https://doi.org/10.1177/1403494807085307>
- Susanna, L. (2003). Perceptions of work-family conflict among married female professionals in Hong Kong. *Personnel Review*, 32(3), 376–390. <https://doi.org/10.1108/00483480310467679>

- Svedberg, P., Mather, L., Bergström, G., Lindfors, P., ve Blom, V. (2018). Work-home interference, perceived total workload, and the risk of future sickness absence due to stress-related mental diagnoses among women and men: A prospective twin study. *International Journal Of Behavioral Medicine*, 25(1), 103–111. <https://doi.org/10.1007/s12529-017-9669-9>
- Thoits, P. A. (1983). Multiple identities and psychological well-being: A reformulation and test of the social isolation hypothesis. *American Sociological Review*, 48(2), 174–187. <https://doi.org/10.2307/2095103>
- Thomas, L. T., ve Ganster, D. C. (1995). Impact of family-supportive work variables on work-family conflict and strain: A control perspective. *Journal Of Applied Psychology*, 80(1), 6–15. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.80.1.6>
- Urhan, B., ve Etiler, N. (2011). Sağlık Sektöründe kadın emeğinin toplumsal cinsiyet açısından analizi. *Çalışma Ve Toplum*, 2(29), 191–215.
- Van Daalen, G., Willemsen, T. M., ve Sanders, K. (2006). Reducing work-family conflict through different sources of social support. *Journal Of Vocational Behavior*, 69(3), 462–476. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2006.07.005>
- Verbrugge, L. M. (1986). Role burdens and physical health of women and men. *Women ve Health*, 11(1), 47–77. https://doi.org/10.1300/j013v11n01_04
- Verdonk, P., Hooftman, W. E., Van Veldhoven, M. J. P. M., Boelens, L. R. M., ve Koppes, L. L. J. (2010). Work-related fatigue: The specific case of highly educated women in the Netherlands. *International Archives Of Occupational And Environmental Health*, 83(3), 309–321. <https://doi.org/10.1007/s00420-009-0481-y>
- Voydanoff, P., ve Donnelly, B. W. (1999). Multiple roles and psychological distress: The intersection of the paid worker, spouse, and parent roles with the role of the adult child. *Journal Of Marriage And Family*, 61(3), 725–738. <https://doi.org/10.2307/353573>
- Waldron, I, ve Jacobs, J. A. (1988). Effects of labor force participation on women's health: New evidence from a longitudinal study. *Journal Of Occupational Medicine: Official Publication Of The Industrial Medical Association*, 30(12), 977–983. <https://doi.org/10.1097/00043764-198812000-00019>
- Waldron, I, Hughes, M. E., ve Brooks, T. L. (1996). Marriage protection and marriage selection: Prospective evidence for reciprocal effects of marital status and health. *Social Science ve Medicine*, 43(1), 113–123. [https://doi.org/10.1016/0277-9536\(95\)00347-9](https://doi.org/10.1016/0277-9536(95)00347-9)
- Waldron, I, ve Jacobs, J. A. (1989). Effects of multiple roles on women's health: Evidence from a national longitudinal study. *Women ve Health*, 15(1), 3–20. https://doi.org/10.1300/j013v15n01_02

- Waldron, I., Weiss, C. C., ve Hughes, M. E. (1998). Interacting effects of multiple roles on women’s health. *Journal Of Health And Social Behavior*, 39(3), 216–236. <https://doi.org/10.2307/2676314>
- Warner, R. L. (1986). Alternative strategies for measuring household division of labor: A comparison. *Journal Of Family Issues*, 7(2), 179–195. <https://doi.org/10.1177/019251386007002005>
- Warren, J. A., ve Johnson, P. J. (1995). The impact of workplace support on work-family role strain. *Family Relations*, 44(2), 163–169. <https://doi.org/10.2307/584803>
- Werneke, U., Goldberg, D. P., Yalcın, I., ve Üstün, B. T. (2000). The stability of the factor structure of the general health questionnaire. *Psychological Medicine*, 30(4), 823–829. <https://doi.org/10.1017/S0033291799002287>
- Dünya Sağlık Örgütü, (2018) *Mental health: strengthening our response* <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-respo> adresinden erişilmiştir.

Ekler

EK1. Araştırma Modeli Çoklu Grup Analizleri

			İkokul			Ortaokul			Lise			Önlisans			Lisans ve Lisans Üstü		
			B	β	P	B	β	P	B	β	P	B	β	P	B	β	P
AİÇ	←	EİB	-03	-0,459	***	-0,011	-0,072	0,1	-0,006	-0,037	0,50	-0,014	-0,092	0,47	-0,029	-0,199	0,042
İAÇ	←	EİB	-0,056	-0,42	***	-0,005	-0,032	0,69	-0,008	-0,049	0,38	-0,026	-0,177	0,158	-0,035	-0,224	0,022
AandD	←	AİÇ	-0,03	-0,082	0,543	-0,044	-0,118	0,49	-0,008	-0,023	0,82	0,063	0,126	0,594	0,103	0,233	0,084
SİB	←	AİÇ	0,075	0,311	0,025	0,057	0,231	0,20	0,07	0,311	0,00	0,19	0,698	0,005	0,071	0,282	0,072
AandD	←	İAÇ	-0,07	-0,185	0,157	-0,094	-0,238	0,16	-0,139	-0,408	***	-0,181	-0,355	0,138	-0,294	-0,714	***
SİB	←	İAÇ	-0,059	-0,238	0,079	-0,073	-0,275	0,13	-0,128	-0,57	***	-0,169	-0,612	0,015	-0,054	-0,232	0,141
AandD	←	EİB	0,006	0,121	0,132	0,008	0,138	0,07	0,006	0,118	0,01	0,025	0,334	0,004	0,004	0,057	0,499
SİB	←	EİB	-0,003	-0,099	0,232	0,004	0,111	0,17	-0,003	-0,093	0,07	0,001	0,034	0,781	-0,008	-0,216	0,028
			Asgari			2.021-2.500			2.501-3.000			3.001-4.000			4.001 ve Üstü		
			B	β	P	B	β	P	B	β	P	B	β	P	B	β	P
AİÇ	←	EİB	-0,037	-0,285	***	-0,008	-0,051	0,39	-0,012	-0,078	0,38	-0,033	-0,197	0,095	-0,003	-0,015	0,931
İAÇ	←	EİB	-0,03	-0,238	***	-0,008	-0,051	0,39	-0,018	-0,111	0,21	-0,04	-0,226	0,053	-0,022	-0,12	0,471
AandD	←	AİÇ	-0,03	-0,072	0,47	0,052	0,169	0,15	0,066	0,164	0,31	0,15	0,341	0,048	-0,033	-0,092	0,731
SİB	←	AİÇ	0,063	0,241	0,021	0,083	0,39	0,00	0,107	0,463	0,00	0,081	0,303	0,128	0,079	0,396	0,18

"Sofrayı Kuran Kaldırıyor": Ev İçi İş Bölümünün Kadınların Psikolojik Sağlığı Üzerine Etkisi

AandD	←	İAÇ	-0,068	-0,161	0,102	-0,197	-0,614	***	-0,234	-0,594	***	-0,343	-0,809	***	-0,135	-0,409	0,13	
SİB	←	İAÇ	-0,062	-0,23	0,025	-0,119	-0,544	***	-0,161	-0,714	***	-0,044	-0,173	0,387	-0,069	-0,372	0,212	
AandD	←	EİB	0,009	0,165	0,004	0,006	0,131	0,01	-0,002	-0,029	0,71	0	0,005	0,962	-0,002	-0,04	0,79	
SİB	←	EİB	0,001	0,032	0,593	-0,004	-0,12	0,03	-0,008	-0,233	0,00	-0,01	-0,225	0,055	-0,007	-0,195	0,235	
			Artık Çalışmak İstemiyorum			Çalışmaya Devam												
			B	β	P	B	β	P										
AİÇ	←	EİB	-0,026	-0,19	***	-0,021	-0,141	***										
İAÇ	←	EİB	-0,021	-0,153	***	-0,021	-0,139	***										
AandD	←	AİÇ	0,081	0,237	0,002	-0,005	-0,011	0,86										
SİB	←	AİÇ	0,074	0,329	0,002	0,069	0,27	***										
AandD	←	İAÇ	-0,179	-0,505	***	-0,179	-0,437	***										
SİB	←	İAÇ	-0,082	-0,356	***	-0,11	-0,437	***										
AandD	←	EİB	0,009	0,195	***	0,002	0,036	0,39										
SİB	←	EİB	-0,004	-0,114	0,03	-0,003	-0,069	0,13										
NOT: İstatistiki olarak anlamlı karşılaştırmaların yapılabileceği ilişkiler ve ilgili değerler "kalmı" ile yazılmıştır.																		

EK2. Her bir gizil değişkene ait ifadelerin Korelasyon, ortalama ve standart sapma değerleri

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Ort.	S.S.	
İAÇ1	1																					2,88	1,08
İAÇ2	,679°	1																				2,81	1,158
İAÇ3	,643°	,672°	1																			2,75	1,138
İAÇ4	,701°	,630°	,685°	1																		2,9	1,081
AIÇ1	,578°	,578°	,538°	,549°	1																	3,06	1,135
AIÇ2	,462°	,493°	,560°	,475°	,646°	1																3,01	1,131
AIÇ3	,470°	,532°	,495°	,505°	,607°	,677°	1															3,1	1,094
AIÇ4	,538°	,550°	,563°	,541°	,642°	,631°	,640°	1														3	1,072
AIÇ5	,531°	,547°	,548°	,526°	,688°	,652°	,691°	,686°	1													3,12	1,071
AandD1	-,117°	-,123°	-,200°	-,154°	-,103°	-,140°	-,132°	-,161°	-,154°	1												2,06	0,711
AandD2	-,184°	-,148°	-,171°	-,188°	-,043°	-,034°	-,052°	-,092°	-,124°	,368°	1											1,84	0,846
SİB1	-,035°	-,049°	-,04°	-,027°	-,068°	-,099°	-,072°	-,055°	-,042°	,168°	,119°	1										2,22	0,669
SİB2	-,02°	-,057°	-,04°	-,039°	-,011°	0,051°	0,052°	0,025°	0,031°	,095°	0,066°	,392°	1									2,27	0,728
SİB3	-,082°	-,116°	-,081°	-,079°	-,073°	-,057°	-,092°	-,090°	-,034°	0,025°	-,104°	,322°	,334°	1								2,32	0,713
AandD3	-,149°	-,099°	-,159°	-,110°	-,044°	-,057°	-,058°	-,086°	-,096°	,357°	,369°	0,067°	,165°	-,023°	1							1,98	0,765
AandD4	-,168°	-,152°	-,160°	-,140°	-,119°	-,134°	-,159°	-,100°	-,137°	,255°	,263°	,194°	,077°	,159°	,294°	1						2,03	0,79
SİB4	-,097°	-,081°	-,047°	-,081°	-,06°	-,013°	0,003°	-,042°	0,001°	0,025°	-,03°	,371°	,283°	,313°	-,019°	,140°	1					2,22	0,684
SİB5	-,016°	-,068°	-,027°	0,028°	-,066°	-,051°	-,054°	-,007°	-,052°	0,036°	-,058°	,256°	,256°	,374°	0,028°	,227°	,329°	1				2,18	0,695
AandD5	-,183°	-,148°	-,229°	-,235°	-,117°	-,157°	-,098°	-,142°	-,125°	,290°	,325°	,082°	,072°	0,04°	,309°	,267°	-,093°	-,056°	1			1,97	0,706
AandD6	-,172°	-,162°	-,190°	-,189°	-,071°	-,134°	-,124°	-,137°	-,148°	,329°	,481°	,084°	,101°	-,124°	,422°	,340°	-,021°	-,049°	,431°	1		1,71	0,754
AandD7	-,190°	-,141°	-,117°	-,178°	-,079°	-,126°	-,108°	-,129°	-,129°	,278°	,482°	,136°	,075°	-,069°	,324°	,371°	0,063°	-,080°	,383°	,638°		1,61	0,769

EK3. Araştırma Modeli Değişkenler Arası Korelasyonlar

	1	2	3	4	5	6	7
Anksiyete ve Depresyon	1						
Sosyal İşlev Bozukluğu	,433*	1					
Ev İşlerine Destek	-,153**	-,111**	1				
Çalışma Saati	0,059	-,077*	-0,03	1			
Evde İş Bölümü	,144*	-,088*	,162*	,195*	1		
Aile İş Çatışması	-,321**	-0,02	-0,058	-,090*	-,172**	1	
İş Aile Çatışması	-,396**	-,123**	0,013	-,090*	-,151**	,861**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Gezegen Ünlü, S. (2020). Sofrayı kuran kaldırıyor:Ev içi iş bölümünün kadınların psikolojik sağlığı üzerine etkisi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(32), 4649-4687. DOI: 10.26466/opus.764464